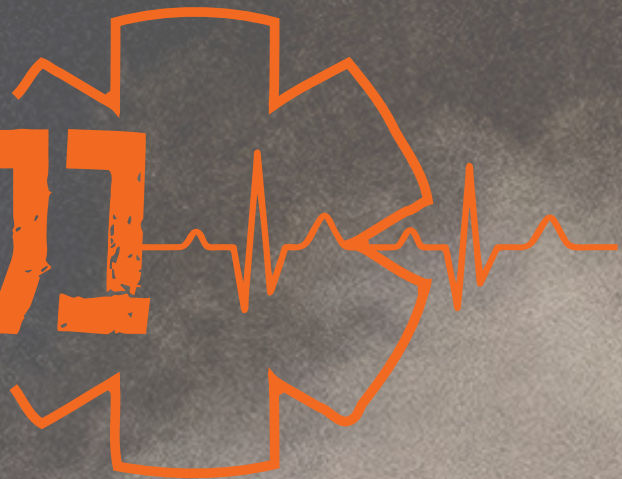

בקהצב מבצעי

עלון הרפואה הדחופה של 'איחוד הצלה'

אסונות מירון וגבעת זאב

השוני הייחודיות והלקחים שנלמדו

הטיפול באירוע רב נפגעים

עמוד 21

דפיברילציה מוקדמת

חשיבות ההחייאה ע"י עוברי אורח

עמוד 30

דבר ההנהלה

קוראים יקרים ואהובים,

ברצוני לברך את מטה המבצעים של "איחוד הצלה" לרגל הוצאת הגליון המקצועי הראשון של ב"קצב מבצעי" שמסקר את הפעילות הענפה של הארגון במגוון רחב של תחומים.

זהו רגע חשוב להנהלת "איחוד הצלה", למנהלי האגפים, לעובדים ולאלפי המתנדבים שיוכלו מעתה לעדכן ולהתעדכן בכל ההתפתחויות הטכנולוגיות הרבות המוכנסות באופן שיטתי אל תוך המערכת הדיגיטלית והפעילה שלנו.

מטה המבצעים פועל באופן יסודי ומקצועי כשגליון זה מהווה סממן נוסף לפעילותו רחבת ההיקף. המאמץ האדיר, ההתמדה ומסירות הנפש האישית, ביחד עם פעילותם הברוכה של יתר אגפי הארגון, מתנדבים ותפעול, לוגיסטיקה, כספים ומשאבי אנוש, גיוס משאבים, דוברות ומדיה הביאו את הארגון לממדים גדולים ולרמת מקצועיות מהגבוהים ביותר "הקיימים בארגוני מתנדבים וייצבו את הארגון שלנו כארגון חירום לאומי המוכר על ידי כל גורמי הבריאות והבטחון במדינת ישראל.

אני מבקש בהזדמנות זו לאחל לכל משפחת "איחוד הצלה" את המשך ההצלחה בפעילות הקודש של הצלת חיים בפועל.

ואסיים בקביעת חכמינו ז"ל: "אלו דברים שאין להם שעור. הפאה והבפורים והראיון וגמילות חסדים ותלמוד תורה. אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. ואלו הן. כבוד אב ואם. וגמילות חסדים"

במאמץ האדיר של כולכם - שאין לו שיעור. בהגשת העזרה הרפואית הראשונית המהירה - שהינה תמצית גמילות החסדים בעולמנו, תהיו מן הזוכים לאכול את פירות מעשיכם בעולם הזה כשהקרן קיימת לכם לעולם הבא.

שלכם בהערכה רבה

אלי פולק
מנכ"ל "איחוד הצלה"

בשמחה קיבלתי לידי את הגליון הראשון של העלון המקצועי "בקצב מבצעי". העלון החדש הזה מזכיר אלי את השמחה שהיתה לי כאשר הצלחתי להקים רשת ביפרים צנועה בשכונת מגורי וכאשר "רשת תקשורת" זו ניצלו חיוו של החולה הראשון, זאת כתוצאה מהגעה מהירה אליו וטיפול מציל חיים שניתן לו.

"בקצב מבצעי" הוא כלי מעשי חשוב בהצגת הפעילות המקצועית של "איחוד הצלה" ואלפי המתנדבים הפזורים בכל רחבי הארץ.

התקופה שלנו מאופיינת באירועים דרמטיים כלל עולמיים שמשפיעים על כל אחד ואחת מאיתנו. זה לא סוד שאישית עברתי טראומה רפואית שהצריכה את הרדמתי למשך תקופה של 33 ימים. כשהעירו אותי והורידו לי בהדרגה את החמצן ואחרי מספר ימים ניתקו אותי לגמרי. התחלתי לאט-לאט לחזור לחיים. זו הייתה המתנה הכי גדולה שאדם יכול לקבל, מתנה ענקית.

מאז אני מקבל מתנות קטנות כל הזמן, מחברי ההנהלה ביוזמות שלהם, מצוות העובדים המסורים, מהרופאים, מהפראמדיקים ומאלפי המתנדבים הפועלים ללא לאות יומם ולילה ומצילים חיים. מתנות אלו מעניקות לי את האנרגיה והכוחות להמשיך ולפתח את הארגון הנפלא הזה.

"בקצב מבצעי" הינו מתנה ברוכה נוספת. על כך ברכתי והכרת הטוב שלי ליזומי ההפקה, ראשי מטה המבצעים, ולכל אלה שתרמו בגליון הראשון מנסיונם ומהידע שצברו במהלך השנים.

בחודש הזה שבו הייתי מורדם למדתי כמה החיים עלולים להיות קצרים, ואיך אפשר בשנייה אחת לאבד אותם – אבל גם איך אפשר להציל אותם אם מגיעים בתשעים שניות !!!

שלי ושל אלפי הניצולים – שלכם הוא.

באהבה

אלי ביר
נשיא "איחוד הצלה"

תוכן העניינים

קצב ומהירות בדרך להצלת חיים

23 בחזית הטיפול באר"ן - מסכנות ולקחים

דובי מייזל מפרט את השוני הייחודי והלקחים שנלמדו מאסונות מירון וגבעת זאב

27 שומרים על הנפש

הדס רוחם מספרת על פעילות של יחידת חוס"ן באסון הקריסה במיאמי

32 לוקחים אחריות ברחוב

יניב שחר מסביר כמה חשוב שכל אזרח ידע לבצע החייאה

35 הדרכה שמונעת תאונות

דני בן דוד משתף על האגף להדרכה ובטיחות בתעבורה

6 פריסה מבצעית יעילה

דוד קריספל מסכם איך ניתן להגיע לפריסה מבצעית המאפשרת זמן הגעה תוך 90 שניות

10 6000 סנסורים אנושיים

מושיקו מוסקוביץ משתף כיצד מקבלים מידע בזמן אמת מ-6000 מתנדבים בשטח

14 לא לוקחים סיכונים

אבי מרכוס סוקר את ההתמודדות בתקופת הקורונה המתגרת

16 המוקד עם היד על דופק החיים

זהר אלי מתאר איך משולבת טכנולוגיה מתקדמת בהפעלת מוקד 1221

20 הכל מחושב ושמור

גיא לוי מסביר איך שומרים על המידע בלי לפגוע ביכולות המבצעיות

דבר המערכת

על המשך תפיסת הפעלה זו תעיד הקמתו של האגף לאחריות קהילתית עליו נרחיב בגיליון זה.

במהלך השנה וחצי שחלפו חווה ארגון "איחוד הצלה" קפיצת מדגה מבחינה מקצועית. האירועים המרכזיים שהובילו את התהליך הזה היו: התפרצות הקורונה, ההסלמה בדרום והתקפת הטילים המסיבית על כל רחבי מדינת ישראל, אסונות מירון, גבעת זאב ותאונת האוטובוס 89 בצפון.

אירועים אלו המחישו את התרומה הקריטית של "איחוד הצלה" למאמץ הלאומי והעלו את הארגון לחזית העשייה ולשורה הראשונה ברמה הלאומית מול גופי החירום השונים ומשרדי הממשלה בישראל. קריסת הבניין במיאמי פלורידה הוסיפה מימד בינלאומי ליכולות ולניסיון הנדרשים לטיפול באסון בהיקף כזה.

על שיטות העבודה, הרשמים והתגובות לאסונות במירון, גבעת זאב ולמשלחת "איחוד הצלה" שנקראה לעזרה במיאמי, פלורידה, הקדשנו בגיליון זה מקום נכבד.

בגיליונות הבאים יפורסמו מאמרים מתחומי הליבה המקצועית של כל אחד מאגפי הארגון כאשר בסיכומו של המאמר יהיו מסקנות אופרטיביות אותם נוכל "לקחת הביתה" ולהטמיע בעבודת היום יום שלנו.

כחלק מתהליך צמיחת והתפתחות הארגון קבעה הנהלת הארגון סטנדרטים מקצועיים גבוהים ביותר בכלל תחומי העיסוק של הארגון, בהם תחומי הרפואה, המבצעים, הטכנולוגיה, התחבורה ומתוך מטרה לשמש דוגמה לחיקוי בתחומים אלו וברמת השירות הניתנת לאזרח בהתנדבות מלאה.

נשיא ארגון "איחוד הצלה" אלי ביר ומנכ"ל הארגון אלי פולק הניחו קווי יסוד חד משמעיים בכל הקשור לרמה המקצועית של הארגון על מגוון פעולותיו מחד אך לא פחות חשוב את חשיבות ערכי השליחות, האנושיות, החמלה והאחריות הקהילתית מאידך. מטרתנו, באמצעות עלון זה, הינה לחזק את הערכים הללו.

אנו בתום תקופת החגים ובפתחו של החורף. בימים אלו התחלנו לומר בתפילת שמונה עשרה "ותן טל ומטר לברכה" בהדגשה שיהיה לברכה. גשמים ראשונים החלו לרדת והדבר מחייב מעבר לנהיגת חורף, לזהירות בדרכים ולהקפדה על נהלי נהיגה נכונים בדרך אל הזקוקים לעזרתנו.

בברכת עשיה מצילת חיים

דובי מייזל

קוראים/ות יקרים/ות,

אני מתכבד להציג בפניכם את "בקצב מבצעי" – עלון הרפואה הדחופה של "איחוד הצלה".

מטרת העלון הינה הצגת פלטפורמה מקצועית אשר תאפשר שיתוף רוחבי מהנעשה בתחומים המבצעיים-מקצועיים של הארגון ותהווה מקור ידע, למידה, העשרה והתייעלות בתחומים המקצועיים השונים בהם כולנו עוסקים.

"בקצב מבצעי" הוא עלון המופץ לכל מדרג הרופאים, הפארמדיקים, החובשים והמתנדבים של הארגון. העלון יכול מאמרים של אנשי מקצוע המציגים מסקנות מבצעיות מעבודתם המעשית בשטח וכן סקירות מקיפות בתחומי העשייה השונים של הארגון. כמו"כ ישולב בעלון ראיון מסדרת "דיוקן" עם דמות מרכזית פעילה ב"איחוד הצלה" וסקירות של אירועים, כנסים וימי עיון.

ארגון "איחוד הצלה" חרט על דגלו את מטרת העל של ההגעה אל כל נפגע וחולה בתוך 90 שניות. מימד המהירות מתבסס על מהפכה עולמית חדשנית וחסרת תקדים שאותה הובילה "איחוד הצלה" ואשר הביאה למינוף כח הקהילה והשימוש בפתרונות יצירתיים הן תחבורתיים והן טכנולוגיים בהם השימוש בטכנולוגיה מתקדמת של איתור מבוסס מיקום והשימוש במעל 1000 אופנולי-נסים המסוגלים להתגבר על עומסי התנועה במרכזי הערים.

תוספת משמעותית קיבלנו החודש עם הכנסתם לפעילות מבצעית של 150 אופנולינסים חדשים תרומתה של ד"ר מרים ושלדון ג. אדלסון.

בנוסף, תפישת הפעלה של הארגון הינה התנדבותית/קהילתית ומכוונת הגשת עזרה רפואית דחופה בסביבת המחיה של המתנדבים בקהילה, במקום העבודה שלהם, בדרכים ובכל מקום בו הם נמצאים. עם השנים הארגון צמח והתפתח ברמה הארצית וכיום נמצאים 6000 מתנדבי/ות הארגון כמעט בכל עיר, יישוב וכפר ומגישים סיוע רפואי כמעט מייד אם התרחשות אירוע רפואי.

150 אופנוולנסים הוכנסו לפעילות מבצעית

מו"ל: מטה מבצעים "איחוד הצלה"

ירמיהו 78, ירושלים 9446758

ת.ד. 36233 ירושלים

מזכירות מערכת: 02-6220316

דואר אלקטרוני: MAGAZINE@1221.org.il

פייסבוק: [/https://www.facebook.com/uh1221](https://www.facebook.com/uh1221)

אינסטגרם: [instagram.com/united_hatzalah_israel](https://www.instagram.com/united_hatzalah_israel)

טוויטר: <https://twitter.com/hatzalah1221>

אתר אינטרנט: [/https://1221.org.il](https://1221.org.il)

"בקצב מבצעי"

עלון הרפואה הדחופה של "איחוד הצלה"

עורך: דובי מייזל

עורך משנה: דניאל קצנשטיין

רכזת מערכת: בת שבע שושן

כתיבה ועריכה לשונית: אלכס פרקש

עיצוב גרפי: אודליה אסולין

צלמים: יחיאל גורפיין, שמולי הרשקופ, שירה הרשקופ,

אבי נעם, שלומי מזרחי.

תמונת שער: מתנדב בדרכו להציל חיי אדם

צילום: יחיאל גורפיין

יעדי פריסה מבצעית ב"איחוד הצלה"

הסבר כללי על הפריסה המבצעית:

פריסה מבצעית הינה תוכנית עבודה רב שנתית, שמטרתה להגשים את חזון "איחוד הצלה" למתן מענה רפואי ראשוני לפני הגעת האמבולנס בתוך 90 שניות בכל רחבי הארץ.

במסגרת כתיבת תורת הפריסה המבצעית של "איחוד הצלה", בוצע ניתוח מעמיק של זמני המענה במספר אזורים בארץ, ובהתבסס על המענה המיטבי במספר סניפים בעלי מאפייני שטח אורבני ובמספר סניפים בעלי מאפייני שטח כפרי (ישובים, מועצות אזוריות) נקבע התקן על פיו מתוכנן גיוס מתנדבים חדשים, ופריסת מתנדבים ברחבי הארץ.

עקרונות הפריסה המבצעית:

שטח עירוני אורבני צפוף – בשטח אורבני צפוף, הכולל עיריות ומועצות מקומיות גדולות, הוגדר יעד של כונן אחד של איחוד הצלה לכל 2,000 תושבים.

שטח כפרי – בשטח כפרי, בעל מאפיינים של ישובים קטנים המהווים חלק ממועצות אזוריות, וכן מועצות מקומיות קטנות, בדגש על מועצות מקומיות אשר נמצאות במרחב המועצות האזוריות ובאזור שרובו ישובים קטנים, הוגדר תקן של כונן אחד לכל 1,000 איש באוכלוסייה.

יעד מינימאלי:

נקבע יעד מינימאלי של 3 מתנדבים לכל נקודת ישוב, גם אם הישוב מונה פחות מ-3,000 תושבים.

החרגה ליעד מינימום – ישנה החרגה לתקן זה, כאשר ישנם מספר ישובים סמוכים, הבנויים כגוש ישובים צמודים, ו/או ישובים הסמוכים לעיר/מועצה מקומית המהווים רצף טריטוריאלי אחד, המאפשר מענה מבצעי בין הישובים הסמוכים, אז ישנה לעיתים הורדה של התקן ל-2 מתנדבים לנקודת ישוב.

מאפיינים נוספים המשפיעים על קביעת תקן המתנדבים:

מעבר לעקרונות הבסיסי המשפיעים על קביעת התקן ליעד המתנדבים בשטח הסניף, ישנם מאפיינים נוספים המשפיעים על קביעת יעד המתנדבים בסניף, חלק מהמאפיינים:

תרחישי ייחוס - תרחישי חירום הקשורים בסיכון בטחוני בתרחישי מלחמה, או מתיחות. בהקשר זה מושפעים סניפים במחוז יו"ש, סניפים בגזרת עוטף עזה, סניפים בגבול הצפון, וסניפים צמודי גבול בכלל רחבי הארץ, כאשר יוקצו יעדים לכמות מתנדבים גדולה יותר גם בישובים קטנים, אשר עשויים להיות נצורים או מנותקים במשך זמן ארוך ללא מענה רפואי בתרחישי חירום צפויים.

בחירות, וכן היסטוריה גזרתית של הצורך במתנדבי חוס"ן (כדוגמת דגש על סניפים בעוטף עזה, מחוז יו"ש וגבול הצפון)

יישום והטמעת יעדי הפריסה המבצעית:

יעדי הפריסה המבצעית מופצים באמצעות מספר תוצרים כפי שיפורט בהמשך, לאגפי הארגון השונים, וכן לבעלי התפקידים הרלוונטיים בסניפים, במטרה להוות בסיס תכנוני לגיוס מתנדבים ולהחליטה על מקומות לפתיחת קורסי חובשים חדשים.

כלי תכנוני סניפי – תוצרי הפריסה המבצעית מאפשרים לראש הסניף ולרכז המבצעים לקבל תמונת מצב אודות יעד המתנדבים הרצוי בשטח הסניף, כמות המתנדבים בפועל, וכמות המתנדבים לגיוס, כאשר בעת גיוס מתנדבים לקורס חובשים חדש, יגוייסו מתנדבים מהישובים בהם ישנו חוסר על פי היעדים, ויקבלו עדיפות על פני מועמדים מיישובים בהם ישנם מספיק מתנדבים.

מדידת הפריסה, והיישום בשטח:

1. אחת לשנה מופקים דוחות מתנדבים פעילים בארגון, עם מקומות המגורים והשייך הסניפי של המתנדב, ומבוצע ניתוח של כמות המתנדבים בפועל בכל נקודת ישוב, למול יעד המתנדבים, תוך עדיכון כלל הנתונים על מתנדבים חדשים שנוספו, ומתנדבים שנגרעו, בהתאם לכך נקבעים יעדים מעודכנים המכילים את הפערים בכל סניף וברמה המחוזית והארצית.

2. לאחר ניתוח הנתונים, מופצת תוכנית יעדי פריסה מבצעית ארצית, הכוללים המלצה לסניפים בהם יש לשים דגש על גיוס מתנדבים ופתיחת קורסים חדשים.

3. דוח זה מהווה את הבסיס לתוכנית העבודה השנתית של איחוד הצלה בפתיחת קורסים חדשים, וגיוס מתנדבים.

מאפייני השטח הגאוגרפי ומרחק בין נקודות ישוב – נקבע תקן גבוה יותר ליעד מתנדבים במקומות ישוב בהם המרחק הגאוגרפי בין ישובים, וכן המרחק מבית החולים ומנקודת הזנקה לאמבולנס רחוקים באופן משמעותי.

יעדים נוספים המתבססים על עקרונות יעדי הפריסה המבצעית:

יעד ALS – נקבע יעד של 10% כוונים ברמת ALS מסך יעד המתנדבים.

יעד אופנולנסים – נקבע יעד של 20% אופנולנסים מסך יעד המתנדבים.

הערות ליעדי אופנולנסים –

1. יעד זה לעיתים משתנה, ומתמקד בעיקר באזורים אורבניים צפופים, כאשר באזורים בעלי מאפייני שטח כפרי, ללא עומסי תנועה בצירים, מושם דגש על כמות המתנדבים ולא על כמות האופנולנסים.

2. שיקולי החלוקה של אופנולנסים אינם קשורים ישירות ליעדי הפריסה המבצעית, אם כי יש לציין כי השיקולים מושפעים מרמת הזמינות של המתנדב ליציאה למקרים, ומכמות היציאה בפועל של המתנדב לאירועי חירום רפואיים בתקופה שקדמה לבקשה להקצאת אופנולנס.

יעד דפיברילטורים – נקבע יעד של 50% דפיברילטורים מסך המתנדבים, קרי, דפיברילטור לכל מתנדב שני.

הערות ליעדי דפיברילטור –

1. יעד דפיברילטורים הינו כללי, אך פרטנית מושם דגש על פריפריה, וישובים המרוחקים מנקודות ישוב אחרות ומנקודת הזנקה של אמבולנסים בקרבתם.

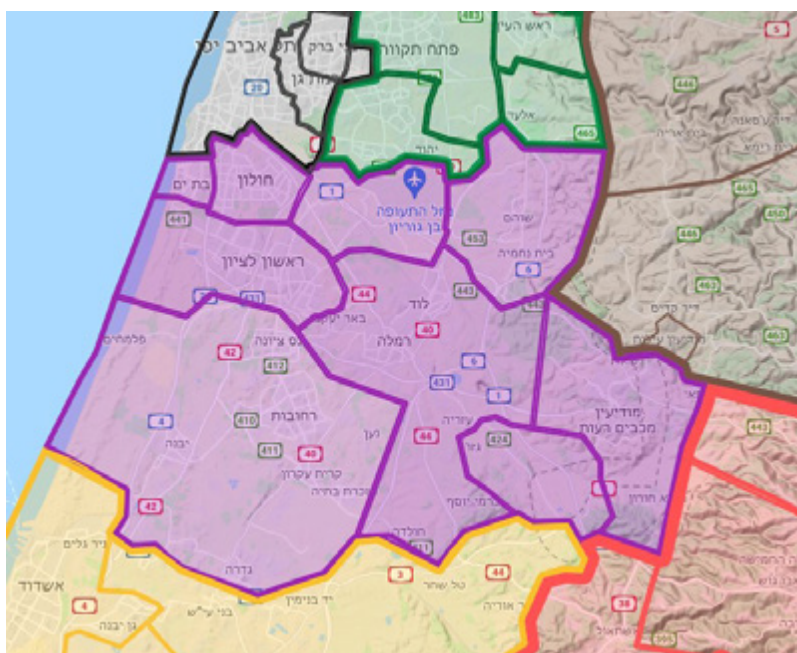
2. מושם דגש על אופנולנסים – כאשר לכל אופנולנס מוצמד דפיברילטור – ומחושב לבסוף כחלק מיעד הדפיברילטורים הסניפי והארצי.

יעד חוסן – נקבע יעד של 10% מתנדבים בעלי הכשרת חוסן, מסך יעד המתנדבים.

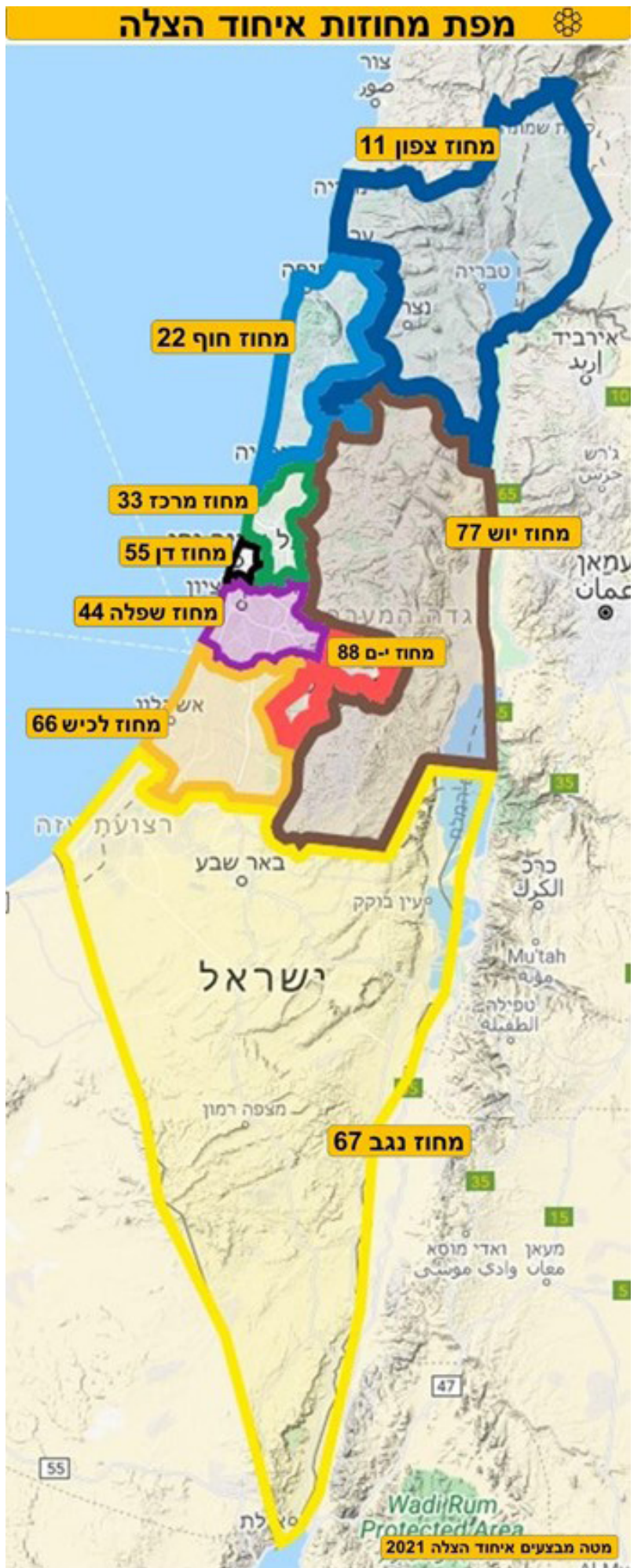
הערות ליעדי חוסן:

1. יעדי חוסן לעיתים אינם בעלי הקשר סניפי אלא בעלי הקשר מחוזי, שכן ישנו מענה של כונוני חוסן בין סניפים סונים, ומרחקי התגובה של כונוני חוסן גדולים יותר מאשר מענה מרחקי התגובה של כונוני חירום רפואיים.

2. יעדי חוסן מושפעים, בדומה ליעדי המתנדבים, מתרחשי הייחוס

מפת פריסה מבצעית – מחוזות איחוד הצלה

תוצרי התוכנית לפריסה מבצעית

1. טבלאות יעדים, הכוללות את רשימת הישובים והרשויות הנכ"ל לות בשטח הסניף, מאפייני הישובים, כמות התושבים בישוב (נתוני למ"ס עדכניים).
2. פוליגונים - מפה המציגה את נתוני הפריסה המבצעית, בדגש על חלוקה לגבולות גזרה של כל סניף.
3. גלי קשר – בהתבסס על גלי גבולות הגזרה של הסניפים, מוגדרים גלי הקשר ומספרי קבוצות הדיבור לכל פוליוגון, בהתאם לגודל הפוליוגון, סוג השטח, ומאפיינים מבצעיים ייחודיים של הסניף.
4. מפת פריסה מבצעית סניפית – כלי לתכנון והצגת נתוני הסניף באמצעות מפה, לבעלי התפקידים בסניף ובמחוז.

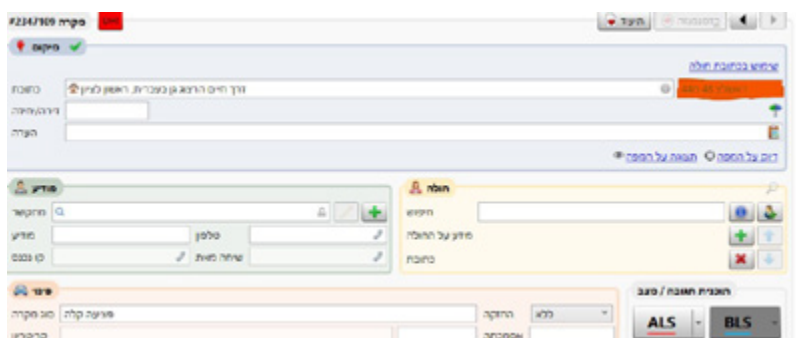

חיבור הפריסה המבצעית למוקד המבצעי:

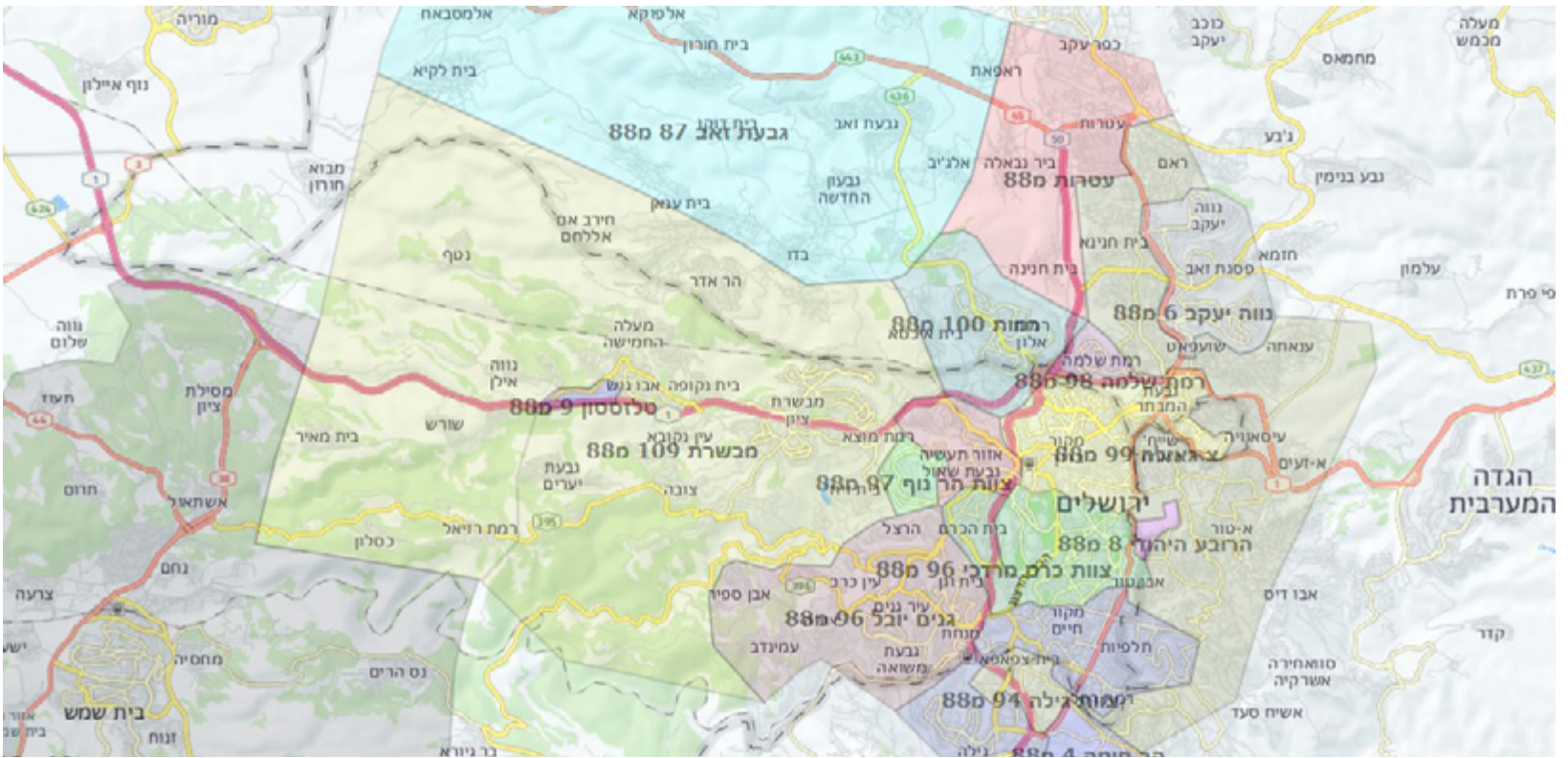
מערכת השו"ב (שליטה ובקרה) באמצעותה מופעלים מתנדבי איחוד הצלה, מעודכנת בפוליוגונים של מערכת הפריסה המבצעית.

הקפצה אוטומטית של גל הקשר הרלוונטי בעת קבלת מקרה –
 בעת פתיחת אירוע מבצעי במערכת השו"ב במוקד הארצי, לאחר הזנת מיקום האירוע, מוצג באופן מיידי ואוטומטי למשגר (המוקדן) המנהל את תעבורת הקשר המבצעית וגלי הקשר במחוז) הגל הפינימי שבשטחו נמצא האירוע, וכן הגל המחוזי שבשטחו נמצא האירוע.

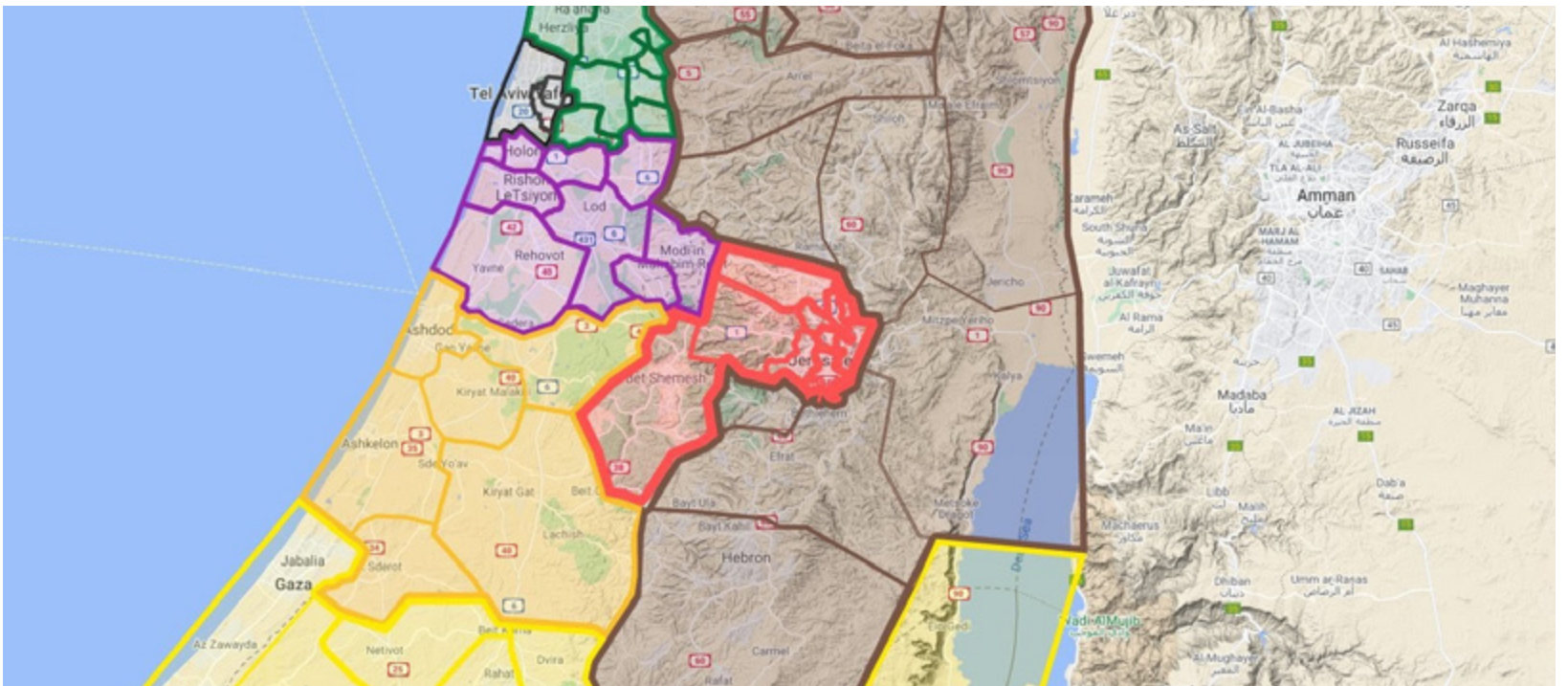
הקפצת פרטי פוליוגון וגל קשר במערכת השו"ב LOGIS במוקד

הצגת הפוליגונים במערכת השו"ב LOGIS במוקד

גבולות גיזרה- סניפים במחוז שפלה

דוד קריספיל משנה לסמנכ"ל מבצעים

החל את דרכו באיחוד הצלה בשנת 2011 כקצין משמרת במוקד המבצעים הארצי, בהמשך הקים את אגף מערכות מידע ושימש כמנהל אגף מערכות מידע, לאחר מכן התקדם בארגון כמנהל אגף מבצעים. כיום, בתפקידו כמשנה לסמנכ"ל מבצעים אמון על רגולציה, יעדי פריסה מבצעית, כתיבה והטמעת נהלים ארגוניים, הקמת יחידת הרחפנים ויישום פרויקטים טכנולוגיים ומבצעיים במטה המבצעים.

שליטה ובקרה על 6000 סנסורים אנושיים

הארגון בחי" היום יום זה אגף מבצעים. החל מתרגילים מורכבים, ביצוע השתלמויות מקצועיות, תחקירים ולמידה מתמשכת, שיתופי פעולה עם כלל גורמי ההצלה והחירום במדינה ועד לאיתור נעדרים. אגף מבצעים אחראי גם על הכנת הארגון הזה משיגרה לחירום בין אם זה קריסה של מבנה כתוצאה מטילים, פיגוע המוני, שריפת ענק, רעידת אדמה או מלחמה".

אחד מתוצאות הביקור של אלוף פיקוד העורף במשרדי המטה של "איחוד הצלה" בירושלים היתה הקצאת הכשרה של 40 מתנדבים, ממבשרת ומבית שמש, לקורס מחלץ 02 כמחלצים באתרי הרס וזירות מאתגרות.

במהלך תרגיל בשטח

קורס מחלץ 02 הינו שלב הכשרה חשוב ביותר הן ל"איחוד הצלה" והן לרשויות המקומיות במבשרת ובית שמש (משם יוצאים המתנדבים לקורס). ההכשרה תתבצע, במהלך שלושה ימים רצופים, במחנה צריפין בחטיבת החילוץ וההדרכה בה"ד 16.

במסגרת הקורס יקבלו ויתאמנו המשתתפים בטכניקת כניסה לאירוע ובטכניקות לאיתור ולחילוץ לכודים. המטרה היא ללמוד לנוע בצורה בטיחותית בזירה כזאת. לדעת ממה להיזהר ולהגיע כמה

"6000 סנסורים אנושיים רגישים, הפרוסים בכל נקודה קדמית של התרחשות בטחונות ולאור רפואית בישראל, מאפשרים לצה"ל ולפי"קוד העורף לקבל מידע ראשוני מידי על מה שקורה בשטח. הם מהווים את אחד מכלי האינפורמציה, השליטה והבקרה הראשוניים והחיוניים ביותר שבו משתמש פיקוד העורף" - כך קבע האלוף אורי גורדין מפקד פיקוד העורף בביקורו במשרדי המטה של "איחוד הצלה" בירושלים.

מושיקו מוסקוביץ, מנהל אגף המבצעים ב"איחוד הצלה", מסכים עם התובנה הזאת ומוסיף: "אם חמאס יורה מרצועת עזה טילים שנופלים בשדרות, מי הראשון שנמצא בשטח!? עם כל הטכנולוגיה החדשנית ביותר המושקעת במערכות של צה"ל ופיקוד העורף, עדיין הם לא יכולים לדעת בדקות הראשונות באיזה רחוב ובאיזה בית הטיל נפל, מה מידת הנזק, כמה פצועים יש במקום ומה חומרת הפגיעה שלהם. יקח לפיקוד העורף זמן עד שהם יבינו מה קורה ויתחילו להגיב ולשלוח את העזרה הנדרשת. לעומת זאת בשדרות יש למעלה ממאה מתנדבים של "איחוד הצלה". הם כח משמעותי. הם יגיעו ראשונים למקום הנפילה ויהפכו ל"תחנת שידור" שפועלת מיידית ומדווחת. מהרגע שהמתנדב מגיע למקום הוא מתחיל להגיש עזרה רפואית אם היא נדרשת. במקביל הוא מתחיל לשדר את נתוני השטח המדוייקים בזמן אמת. אין פלא שאלוף פיקוד העורף מעריך מאוד את החיישנים האנושיים הללו - את מתנדבי "איחוד הצלה".

"הניהול, ההפעלה, הפיקוד והשליטה על כל הסנסורים-המתנדבים" הללו מונחת על כתפי אגף המבצעים ב"איחוד הצלה" ואף הרבה מעבר לכך" - קובע ומוסיף מושיקו - "בפועל מי שמפעיל את

אנשי אגף הרפואה הביאו לפתיחת נקודת איסוף פצועים וחלוקת נפגעים על פי רמת החומרה של הפציעה.

אנשי אגף המבצעים דאגו לבידוד הזירה תוך 5 דקות מהגעת הכוחות הראשונים ולתפיסת פיקוד ע"י החובש הראשון שהגיע לזירה (באמצעות כובע זיהוי). המשתתפים בתרגיל התחילו מיידית בדיווחים שוטפים למוקד ובהעברת דו"ח מצב. במקביל התחילה העבודה מול גורמים ארציים עם דרישה לסיוע מצה"ל, פיקוד העורף, משטרה וכיבוי אש.

הגשת עזרה מיידית במקום הפיגוע

רכב החפ"ק המקצועי הגיע למקום ונבדקו כל המערכות המותקנות בו כולל הקשר התקין והרצוף עם המוקד הארצי של "איחוד הצלה" ויתר הגורמים הארציים.

איך אפשר ללא אנשי אגף הלוגיסטיקה שדאגו לכל ה"תפאורה" המדמה אירוע רב נפגעים. החל מאוטובוס עם מכסה מנוע פתוח, בידורית מחוברת עם רעשי זירה, העמדת תאורה בפריסה רחבה, פריסת שלטי התרגיל, הכנת אלונקות בשטח ההיערכות, פריסת שולחנות וכסאות לסיכום התרגיל ואף פיצות + שתייה קרה וחמה לסוף התרגיל.

נבחנה גם פעילותם והתמודדותם של מנהלי האגפים השונים, החל ממנהל התרגיל, אחראי הרפואה, מנהל הזירה, אחראי בטיחות כללי, אחראי בטיחות בתעבורה, אחראי לוגיסטיקה, אחראי מוקד, אחראי סד"כ, אחראי נפגמי"ם, אחראי חפ"ק, צלם שצילם את ההכנות ואת התרגיל כולו ולבסוף יש לציין את שני בקרי הרפואה הבכירים שהיטיבו להסיק מסקנות על מנת להתייעל עוד יותר. למעשה כל קשת העשייה של "איחוד הצלה" נבחנה בתנאים המדמים אירוע רב נפגעים.

איתור נעדרים

גם בחיי היום יום המציאות מכתובה את גודל האחריות שמוטלת על כתפי אגף המבצעים שכשמו כן הוא: הפעלת מבצעים עד לפרט הקטן האחרון וכשברוב המקרים ישנה התרעה די קצרה מצד גופים חיצוניים המבקשים את עזרת מתנדבי "איחוד הצלה". אחד מהתופעות ה"כמעט" שיגרתיות היא תופעת הנעדרים. אנשים יוצאים מהבית ונעלמים. חלוקת תשומת הלב של המשטרה תלויה בדרך כלל

שיותר מהר לפצוע הלכוד על מנת להגיש לו סיוע רפואי. אם צריך להשתמש במכשיר מסוים כדי לחלץ לכוד מתחת להריסות הם ידעו להיות יעילים ולהשתמש בידע המעשי שנרכש בקורס ולהשתמש בפועל במכשיר הזה.

במהלך הקורס הם יעברו אימון מעשי על סידרה ארוכה של כלי עבודה כמו: הפעלת גנרטורים, כריות הולמטרו, תמוכות, דיסק משחזת, קוברת בוש ועוד. אלה הכלים הבסיסיים שדרושים לכל צוות מחלץ שפועל בשטח.

מושיקו מוסקוביץ מצהיר כי "באגף מבצעים שמנו לעצמנו יעד לשנת 2021 להכשיר כמה שיותר סניפים שלנו בנושא החילוץ. כך שבכל מקרה של רעידת אדמה, שריפה ענקית, נפילת טילים ואלו פינוי תושבים מהבתים, המתנדבים שלנו ידעו איך מתמודדים ביעילות עם הסיטואציה החריגה הזאת. פיקוד העורף אישר סידרה של הכשרות קורס מחלץ 02 מכיוון שהם מבינים היטב שהראשונים שמגיעים למקום האירוע אלה מתנדבי "איחוד הצלה" ולפעמים חילוץ מהיר פירושו חיים".

תידרוך המתנדבים לפני התרגיל

תרגיל "הורדת חלודה"

בהכנת מתנדבי "איחוד הצלה" למעבר משיגרה לחירום משקיעים באגף המבצעים זמן, מחשבה, כח אדם ומאמץ גדול מאוד. יש תרגילים שאנחנו עושים לבד ויש תרגילים שנעשים בשיתוף עם צה"ל, פיקוד העורף, כיבוי אש, משטרה והרשויות המקומיות. כזה היה תרגיל "הורדת חלודה" שנערך לא מכבר בעיר מודיעין בהשתתפות 50 מתנדבים.

המשטרה של התרגיל היתה להכין את הסניף המקומי לאירוע רב נפגעים ולבחון את יכולת סניף "איחוד הצלה מודיעין" לנהל אירוע רב נפגעים בפרק זמן ממושך עד להגעת כוחות תגבור מהגורמים הארציים. ירדנו שם לרזולוציות מאוד גבוהות ואף הבאנו חברה שמאפרת ויוצרת הדמיה של פציעות מכל הסוגים הנדרשים לצורך התרגיל.

המרכיבים השונים של המעורבים בתרגיל פעלו על פי נהלי אירוע רב נפגעים. ראשית פוזרו בשטח התרגיל 15 נפגעים מדומים שעברו איפור ואיבזור ברמת הדמיה מדהימה עד להבעית. על כל אחד מהנפגמיים הוצמד דף פציעה עם פירוט מדויק של מהות וחומרת הפציעה.

בנחלי הדרום והמזרח, חשש להצפות במישור החוף, שלג בחרמון ובפסגות הרי הצפון או בפסגות הגבוהות של הרי המרכז וירושלים. מתעורר כמובן החשש מפני הנזקים העלולים להתרחש עקב מזג האוויר הקיצוני כמו: ניתוקי חשמל ממושכים, חסימת צירי תנועה ראשיים, ניתוק ישובים, הצפות מים בשטחים מיושבים וחקלאיים, שיבושי תחבורה עד כדי השבתה ועוד. היערכות מקדימה של כל מתנדבי הארגון כמו הכנת רכבי שטח בעלי עבירות גבוהה המותאמת מים גם לנסיעה בשלג והעמדת אמצעי ביגוד חמים לצוותים בשטח תוך ריכוז מאמץ מושכל איפשרה להתמודד עם הבעיות, הקלות יחד סית לסבב זה של שלג שירד השנה, ולתת מענה לכל סוגי הקריאות לעזרה שהגיעו למוקד 1221.

מגיפת הקורונה

מגיפת הקורונה איתגרה בשנה החולפת את האגף במבצעים שלא היו בעבר. גם הפעם נדרשה יצירתיות ונחישות להגשת עזרה רפואית בתנאים לא שיגרתיים ותוך שימת דגש על הגנת המתנדבים והמערכת כולה מפני הידבקות במחלה.

המאמץ והמסירות של המתנדבים עשו כרגיל את שלהם ובניהול נכון של אגף המבצעים הועברו במהלך השנה החולפת עשרים וחמישה אלף חולים לבתי חולים ולמלונות ביניהם ניצולי שואה, קשישים וחולים במצב בינוני וקשה. התווספה לפעילות הלא שיגרתי הזאת גם חלוקת צעצועים בכמות אדירה לילדים שנשארו בבית ולאחרונה הגיש אגף מבצעים למערכת הבריאות בישראל את שירותיהם של 500 עובדים שמחסנים את חברי קופות החולים "כללית" ו"מכבי". בנוסף, דאג אגף מבצעים להגעתם של מתנדבים לבתיים של מעל 1000 קשישים שנלקחו לתחנות החיסון השונות ברחבי הארץ, בניהם קשישים מעל גיל תשעים.

התוספת לפעילותו של האגף בשל הקורונה משמעותית וחדה מאוד מצד אחד, אולם מצד שני היתה הפסקה מוחלטת בפעילות הרגילה של אבטחת אירועים. בחיים שלפני הקורונה ואי"ה גם לאחריה כשרשות מקומית עושה אירוע המוני או כשמתקיים מופע מוזיקאלי גדול, יום העצמאות או אירוע בסדר גודל דומה, האגף מספק שירותי אבטחה רפואית. מי שהיה מאבטח את האירוע עד היום היה מגן דוד אדום. דברים השתנו כמובן ו"איחוד הצלה" החל באבטחה רפואית של אירועים המוניים כשאגף מבצעים דואג להעמדת אמבולנסים ומתנדבים לפי גודל האירוע. ראשי הרשויות השונות גילו את היתרונות של עמידה בקשר עם "איחוד הצלה" וכמובן בסופו של תהליך זה הפך גם למקור הכנסה לארגון.

בתי מתנדב

אם כבר מדברים על הקשר עם הרשויות המקומיות הרי שהפעילות הענפה של אגף מבצעים מול הרשויות והמועצות המקומיות הביאה

ברמת הסיכון בה יתכן שהנעדר נמצא. מבוגרים חולי אלצהיימר, חולים הזקוקים לתרופות כרוניות חיוניות, מקרים על רקע פסיכיאטרי או הצהרת כוונות אובדניות או השארת מכתב באותו סגנון, מעלות את רמת הדריכות ואת רמת המהירות שבה המשטרה נכנסת לפעולה.

העברת מבוגר לאחד ממוקדי החיסון

"מבצעי איתור נעדרים מתחילים כאשר מפקד התחנה, למשל, מתקשר אלי ואומר: מושיקו, יש לי נעדר בכפר סבא אני צריך סיוע של מתנדבים כדי לחפש אותו" – מסביר מושיקו – "תחת אגף מבצעים יש מעל ל 50 רכזי מבצעים בכל הארץ. דרכם אנחנו פועלים בשטח. בחפ"ק, שהוא רכב שנועד לסייע בפיקוד ושליטה, יש מערכות קשר ומסכי טלוויזיה המאפשרים לשלוט על כל הנתונים של מבצע החיפוש, כמות הכוחות שיש לך בזמן נתון בשטח, מה הם היעדים שברצונך עד עכשיו ומה נשאר לסרוק. סדרת תוכנות יעודיות מאפשרת הצגת הנתונים בחפ"ק מעל גבי מסכי הטלוויזיה. אתה יכול לפתוח גזיבו מחוץ לחפ"ק, לשבת בהרבה כב גדול יותר, לצפות בנתונים ולהקבל החלטות בהתאם להערכת המצב.

בניהול אגף המבצעים הועברו במהלך השנה החולפת 25,000 חולי קורונה אל מתקני האישפוז והבידוד השונים ברחבי הארץ

כמובן ששליחת חפ"ק לאזור החיפוש היא רק במקרה של אירוע מתגלגל ומתמשך וחריג כמו ילדים קטנים שנעלמו או כשהמדובר בחולה אלצהיימר שיצא מהבית וזקוק לתרופות ונוזלים. חשוב לציין כי החפ"ק יכול לשנע את עצמו ותוך שלוש שעות להגיע לכל מקום בארץ."

שלג

בחיי היום יום יש גם את התופעות העונתיות הקשורות למזג האוויר כמו השלג שירד בירושלים ובצפון במהלך החורף. גם כאן נכנס אגף מבצעים לפעילות במלוא המרץ. כאשר החזאים צופים מזג אוויר סוער שבגיניו יש חשש משטפונות

הענקת מזכרת לאלוף אורי גורדין

תחבורה מבצעית

לסיום, אין יותר מייצג את הפעילות הענפה של אגף מבצעים מאשר תחום ההפעלה של התחבורה המבצעית ב"איחוד הצלה". זה אומר הפעלה פיקוח ושליטה על למעלה מ 1000 אופנועים, עשרות אמ-בולנסים, מאות אופניים ואף על טרקטורונים, אופנועי ים וסירות בכנרת. בישיבות האגף שנועדו לרענן הפריסה המבצעית נלקחות בחשבון השאלות איך פורסים את כמות הכלים שיש בכל הארץ. האם בנהריה, למשל, צריך חמש אופנועים או שלושים אופנועים, וכמה רכבים נדרשים בכל עיר מול כמות האוכלוסייה?

"כמות המתנדבים ב"איחוד הצלה" עולה כל שנה באופן משמעותי ובמקביל גם כלי הרכב המשמשים להגעה מהירה אל הזקוקים לעזרה רפואית" – קובע מושיקו מוסקוביץ - "על מנת להחליט נכון על פריסת כלי הרכב, ללא בזבז משאבים מצד אחד ולמילוי הצרכים מצד שני, אנחנו בודקים נתונים מההיסטוריה המקומית. כמה מקרים ובקשות לעזרה דחופה היו בכל מקום ומקום? האם יש להם יותר מדי כלי רכב, יחסית לגודל האוכלוסייה ולמספר השנתי של המקרים שטופלו או להיפך? לפי הבדיקה אנחנו נשען רכבים כך שלא תיווצר הצפה של אופנועים באזור אחד ולעומת זה באזור השני יהיה חסר. זוהי משימה שמצריכה הרבה ריכוז, נסיון ותשומת לב על מנת לעמוד ביעד המוביל של "איחוד הצלה" שהוא הגעת מתנדבים אל הזקוקים לסיוע רפואי תוך 90 שניות".

לפתיחה של הרבה מאוד בתי מתנדב. ראשי אגף מבצעים חיברו ונתנו את הדחיפה הראשונית בהקמת הקשר שבין הסניף המקומי של "איחוד הצלה" לבין הרשות המקומית בה הסניף פועל.

"זו האחריות שלנו לפתח קשרים בכל מקום, בפרט כאשר אין לסניף המקומי את היכולת והכישורים לפתח את הקשר עם הרשות המקומית שתניב פירות לסניף ולרשות גם יחד" – קובע מושיקו מוסקוביץ – "הקמת בית מתנדב, כשמו כן הוא, תורמת רבות לנוחות ובסופו של דבר ליעילות ולאיכות השירות שנותנים המתנדבים. המתנדב יכול לשים את הציוד הרפואי שלו בבית המתנדב או להחליף, לחדש ולהשמיש את הציוד הרפואי שבחזקתו. בכל בית מתנדב הוקמה פינת קפה שבה יכול המתנדב לבוא בסיום המשמרת שלו ולהתרענן ולהחליף חוויות ונתונים מהשטח עם מתנדבים אחרים. לא לכל עיר היה את זה. יצירת הקשר עם הרשויות המקומיות הביאה אותם להכיר את הפעילות החשובה ומצילת החיים של המתנדבים המקומיים ובכל המקרים הרשויות נרתמו לסייע בהקמת בית המתנדב.

עוד בחזית העשייה הלא שגרתית של האגף, למען שלומם ורווחתם של המתנדבים, התבצעה באזורים סמוכי גדר כמו עזה ולבנון - סוריה, חלוקה מסיבית של אפודי מגן קרמיים וקסדות ובכך נתנו למתנדבים מענה כך שהיום הם יהיו מוגנים יותר הגנה מפני צלפים וריסיים שיכולים לעוף ולפגוע.

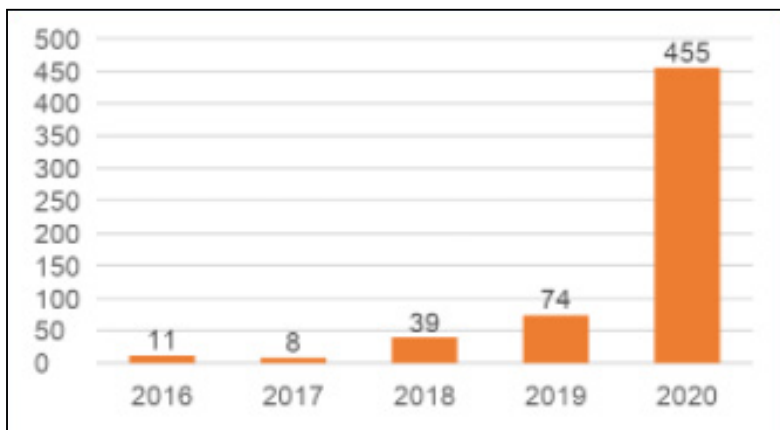
אלוף פיקוד העורף במוקד 1221

מושיקו מוסקוביץ מנהל אגף מבצעים

מושיקו מוסקוביץ אחראי להפעלת כלל היכולות המבצעיות של "איחוד הצלה" כולל ביצוע תרגילים רחבי היקף, בניית נוהלי חירום מול רשויות מקומיות, משטרת ישראל, פיקוד העורף, כבאות והצלה לישראל וכלל הגופים החבריים. זאת בנוסף לפיתוח וקידום סניפי "איחוד הצלה" הפזורים בכל רחבי הארץ.

מושיקו עושה את עבודתו מתוך תחושת שליחות ואכפתיות רבה. הוא בולט בכוננותו לסייע, במקצועיות ובאסרטיביות הדרושה למילוי תפקידו למען המטרה של הצלת חיים ושמירה על בריאותם של כלל אזרחי המדינה.

ניהול סיכונים בתקופת הקורונה

מעל ל 588 אירועי חשיפה של כוננים שדווחו למוקד. 455 מתוכם רק בשנת 2020.

הקורונה – Covid-19

במרץ 2020 פרצה הקורונה לחיינו והחלה להתפשט ולגבות קורבנות רבנות ברחבי המדינה. למרות הרצון התמידי שלנו לצאת ולהציל חיים, היינו צריכים לעצור רגע ולחשוב איך אנחנו מגינים על המתנדבים שלנו ומונעים סכנת הידבקות מהם, מבני משפחותיהם או ממטופלים אחרים אשר אותם הם יפגשו בהמשך הפעילות.

במשך הזמן למדנו, קראנו והקשבנו להנחיות של משרד הבריאות והגורמים המקצועיים בכל העולם. התברר כי ההגנה הטובה ביותר היא מניעה.

אז איך ביצענו מניעה?

1. הנחיות מחמירות למתנדבים בדבר המיגון הנדרש.
2. ציוד המתנדבים במיגון מתאים.
3. מניעת המתנדבים מיציאה למקרים הידועים כחיוביים לקורונה או עם חשד לקורונה.
4. מניעה מהמתנדבים לצאת למקרים המוגדרים 'פיזור אירוסולי'.

מתנדב עם מערכת מיגון מכף רגל ועד ראש

מתנדבי 'איחוד הצלה' יוצאים למאות רבות של קריאות מידי יום, 365 ימים בשנה, 24 שעות ביממה. אחוז מסוים מכלל המטופלים הינם 'נשאים' או חולים במחלה מדבקת. מציאות זו מחייבת משנה זהירות מכל המתנדבים המגישים עזרה רפואית ראשונה בשל בואם במגע עם חולים והסכנה להידבקות מהם.

נשא הוא אדם הנושא גורם למחלה מסוימת בגופו אך טרם פיתח את הסימנים למחלה. הוא נראה בריא אבל הוא בהחלט עלול להדביק את האנשים שמסביבו. חלקם של המטופלים, שאליהם הכוננים מגיעים לטפל, יודעים שהם נשאים וחלקם לא. חלקם יוכלו לספר לנו ולהזהיר אותנו וחלקם לא. לכן עלינו להתייחס לכל אדם כאילו הוא נשא ולנקוט באמצעי זהירות יעילים.

מאז 2016 היו מעל ל-588 מקרי חשיפה שונים של כוננים שדווחו למוקד. הדיווחים היו על מגוון מחלות מדבקות כגון: שחפת, צהבת, דלקת קרום המוח, חיידקים עמידים ועוד. השנה הצטרפה אל מחלת אלצהיימר גם הקורונה!

צוות מיגון לקראת פעילות בשטח

המתנדבים בהתארגנות לקראת יציאה לפעילות

למרות כל המאמצים היו כוונתם שנחשפו לחולים מאומתים [שלא בידועין]. בלא מעט מהחשיפות לא התקיים המתאר הקלאסי של 'חולה' אלא אירועי טראומה, החייאות ועוד...

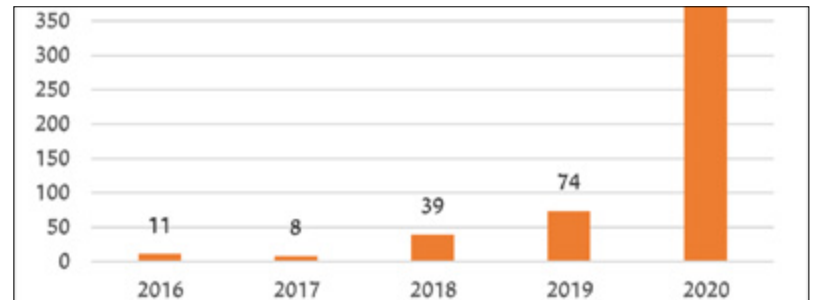
חשיפת כוונתם לנשאים או חולים במחלה מדבקת

- מתאריך 1.7.2020 - 43 חשיפות למאומתים [ככל הידוע], מתוכם 15 הסתיימו בבידוד כוונתם.
- מאז תחילת המגיפה בסך הכל הסתיימו 28 אירועים בבידוד כוונתם כשבפועל 50 כוונתם נכנסו לבידוד
- 722 כוונתם מופיעים באירועי חשיפה
- 2 כוונתם נדבקו בעקבות אירוע [ככל הידוע לנו].

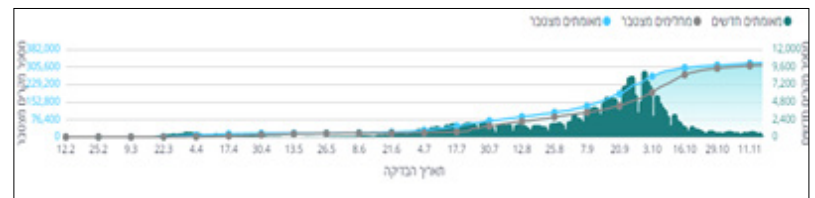
אנו כעת בעיצומו של הגל הרביעי. החיסון השלישי ה"בוסטר" מאפי-שר הגנה נוספת מפני הקורונה אבל אל לנו להיות שאננים. המשיכו להקפיד על הנהלים שנועדו לשמור ולהגן עליכם. יחד נעבור את הקורונה ונחזור לשגרה רגילה בקרוב.

כל זאת על מנת למנוע מהמתנדבים חשיפה, הדבקה או בידוד שניתן למנוע מלכתחילה.

מאמצי ההסברה, ההיענות החיובית של הכוונתם וערכות המיגון הועילו כפי שניתן לראות בגרף הבא. מהנתונים עולה כי למרות שמספר החולים באוכלוסייה גדל עם הזמן, מספר אירועי החשיפה לא גדל בהתאם לעלייה בתחלואה. מכאן ניתן ללמוד כי הפעולות שביצענו אכן צמצמו את החשיפה למינימום [למרות שהיתה עלייה בתחלואה].

אירועי חשיפת כוונתם בשנת 2020 לפי חודשים

מאומתים ל-Covid-19 נתוני משרד הבריאות

ציוד הכוונתם במיגון מתאים

דרכי החדירה הנפוצות של המיקרואורגניזמים אשר חודרים לגופי-נו ומביאים להתפתחות נשאות או מחלה משתנים בין סוגי המיקר-רואורגניזמים השונים, וכך גם אמצעי ההתמגנות מפניהם, ביניהן ניתן למנות:

דרכי המיגון	אופן ההדבקה
מסיכת אף-פה	דרכי נשימה
כפפות, רחיצה וחיטוי הידיים	דרכי עיכול
מגן פנים, משקף פני	ריריות [אף, עיניים]
חלוק ארוך, חליפת בידוד	עור
שלימה, כפפות	

בתחילה, הדעה הרווחת הייתה כי יש למגן את הצוות המטפל במיגון מלא [סרבול, מסיכת N95, משקף מגן 21 זוגות כפפות] ואכן כל כוונתם צויד בערכה מלאה. אך כעבור זמן למדו כי ניתן להגיע להגנה של 95% במקרים הקלים במידה והמטפל והמטופל עוטים מסיכת פנים כירורגית רגילה. בהתאם לכך עדכנו את ההנחיה וחילקנו מסיכות לכל המתנדבים.

אבי מרכוס
סגן מנהל אגף רפואה
 בעל תואר ראשון ברפואת חירום {פראמדיקים} ותואר שני בניהול בתי אבות
 עבד בחברת שה"ל 12 וחצי שנים
 מתנדב ב"איחוד הצלה" מזה 7 שנים
 בארבעת השנים האחרונות משמש כפראמדיק ראשי
 כיום משמש כסגן מנהל אגף רפואה
 נשוי למרב ואב ל-5 ילדים
 גר בפתח תקווה

1221 המוקד עם היד על דופק החיים

באיכותו ויש מי שעשה השוואה בינם לבין בקרי הטיסה במרכזי הטיסה האווירית של חיל האוויר. המוקדנים בהכשרתם הם חובשים מנוסים ויש מהם פראמדיקים שרגילים לפעול עניינית ובקור רוח במצבי קיצון. למוקדן שלא היה ולא עדיין פעיל ככונן בשטח יהיה קשה לנהל שיחה כשמדובר בשיחת חירום - קובע בנחרצות זהר אלי.

השדרוג של חובש, שנכנס לעבוד כמוקדן, עובר דרך הכשרה מיוחדת (קורס מוקד 1221) המלמדת אותו איך לענות ולא להיסחף להיסטריה שבה המודיע נתון בהרבה מאוד מקרים. המטרה היא גם להרגיע, גם להישאר קר רוח, גם להדריך ולהפעיל את המודיע ותוך כדי כך לנהל את האירוע ולדעת מה הנכון לעשות והעיקר להוציא ולהכווין במקביל את הכוננים אל היעד בו נמצא מי שזקוק לעזרה רפואית.

זה קורס שלוקח זמן. "סטאז'ר" צריך קודם כל ללמוד איך להשתמש ביעילות במערכות המיחשוב והתיקשור מהמתקדמים ביותר הקיימים בעולם הטכנולוגי. לאחר השלב הראשוני הזה הוא יעבור השתלמות "על רטוב" כלשצידו מוקדן ותיק ומנוסה ויתחיל לקבל שיחות חירום. המדריך שומע את השיחות, מעיר לחניך על כל שיחה ומה היה צריך לשפר בה וכשמרגישים שהמתלמד יודע ומכיר את העבודה הוא יכול להתחיל לתפקד ולקבל לבד את שיחות החירום המגיעות למוקד.

במוקד 1221 מתקבלים בממוצע 1800 קריאות ביום ולפעמים זה מגיע גם עד ל-2000 קריאות. זה לא אומר שכל שיחה היא קריאת

עשרים דקות במוקד 1221 המשוכלל של "איחוד הצלה" הצליחו להקפיץ את האנדרנלין בדם שלי לדרגה שהצריכה שעתים כדי להרגע ולחזור לשיגרה.

במוקד הכל מתוקתק, יעיל, מחושב, עם נהלי ברזל שסוגרים כל פינה של טעות אפשרית. כאן הכל ענין של חיים ומוות. אין כאן מקום לטעויות. החכמה שלא לטעות נובעת מנסיון של שנים שנצבר תוך כדי הפעלת ששת אלפי כוננים שחיים את השטח.

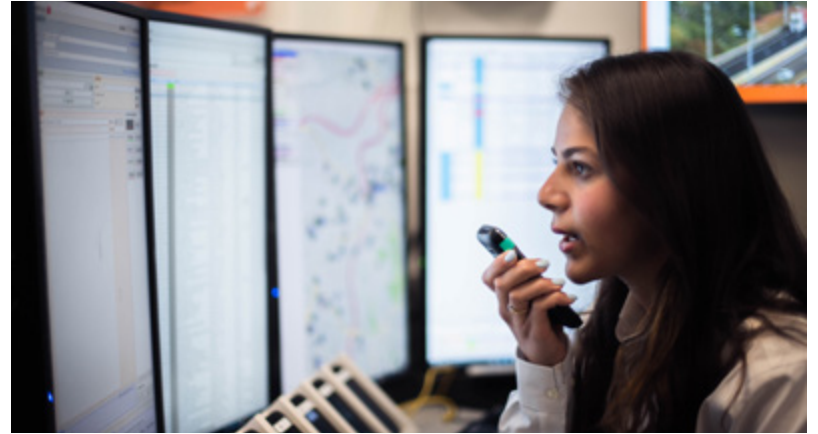
"למרבה הפלא אין הרבה כוננים שמכירים ויודעים לעומק איך באמת המוקד פועל" – קובע זהר אלי, מנהל אגף מוקדים וטכנולוגיה מבצ'עית – "אנחנו כל הזמן אומרים לראשי הסניפים תביאו את החבר'ה שלכם להכיר את המוקד. החשיבות של ביקור כזה הוא ההיכרות המעשית עם המערכות שמפעילות את המוקד ומעבר לכך נוצרת היכרות אישית עם האחראי, מוקדן המחוז של הסניף שלהם. ההיכרות הישירה של המתנדב עם המוקדן מביאה למצב שבזמן אמת הוא לא מבזבז שניה על דברים שלא מחוייבי המציאות.

למוקדן המחוזי יש יתרון על פני יתר המוקדנים. הוא יודע לנווט את הכוננים המקומיים ברזולוציה גבוהה מאוד כתוצאה מההיכרות שלו את השטח הפיזי של המחוז שלו. בכל סניף יש לפחות מוקדן אחד או שניים הקשור ישירות למוקדן המחוזי ובסך הכל פועלים למעלה מ-190 מוקדנים ברחבי הארץ שיודעים להסתנכרן עם המוקדן המחוזי שלהם שיושב במוקד 1221.

בפועל, החומר האנושי שמרכיב את הצוות של המוקד הוא יוצא דופן

חירום אבל כשכל כמה שניות נכנסת למוקד שיחה טלפונית יש לזה משקל משמעותי במצטבר.

במידה שיש אירוע חריג, כמו אירוע אר"ן (אירוע רב נפגעים), קצין המשמרת תופס פיקוד ומקבל החלטות מהירות. ברוב המקרים הוא יפצל את המוקד לשניים. חצי מהמוקד יטפל באירוע החריג והחצי השני בכל קריאות השיגרה.

מוקדנית בפעולה

הטכנולוגיה בשירות המוקד המבצעי

הטכנולוגיה הוכנסה אל ליבת הפעילות במוקד 1221 כבסיס החשוב ביותר לאחר איכות המוקדנים. שילוב חדשני של מספר מערכות מידע חשוב, טלפוניה וקשר הופך את המוקד לאחד מהמשוכללים ביותר בעולם.

"המערכת שלנו היא מתקדמת בהרבה מעבר למה שיש למוקדי חירום אחרים ברחבי העולם" – קובע זהר – "כל הזמן מגיעים אלינו נו משלחות מרחבי העולם כולו, מארגונים הנותנים שירותי רפואה דחופה, כדי ללמוד לחקות את ההצלחה אצלנו. אלי ביר היה לפני זמן קצר בדובאי וגם שם התחילו לדבר על העתקת הפעילות, השיטות והטכנולוגיה שמשמשות את המוקד שלנו כך שבהחלט יש במה להתגאות".

הראשונה במערכות הטכנולוגיות המשמעותיות הפועלות במוקד היא מערכת השו"ב (שליטה ובקרה). עובדי המוקד יכולים לראות באמצעותה את כל הכוונים הפעילים על המפה ב live ולנהל את האירועים. בנוסף למערכת זו קיימת מערכת ה"אספייר" לניהול הטלפוניה דרכה ניתן לראות כמה מוקדנים בהפסקה, כמה שיחות התקבלו, לכמה שיחות כל תורן מוקד ענה ומשם אפשר להוציא סטטיסטיקה על כמה שיחות התקבלו ועוד פילוחים שעוזרים לאחר מכן לנתח את האירועים ולהסיק מסקנות מבצעיות.

אולם גולת הכותרת של מערכת השו"ב היא היכולת לאתר ולהזניק את המתנדבים למקום האירוע במהירות מדהימה. ברגע שהקריאה מתקבלת במוקד, המערכת מאתרת מאיזה מחוז מגיעה הקריאה ואז המשגר האחראי על אותו מחוז נכנס לפעולה. במקביל המערכת

מאתרת את כל המתנדבים הנמצאים באזור המדובר ומוציאה להם הודעה מיידית באפליקציה שמותקנת במכשיר הקשר הצמוד לכוון. רף ההגעה המהירה נקבע ע"י אלי ביר, מייסד "איחוד הצלה", לרמה שבהתחלה היה קשה להאמין שניתן יהיה להגיע אליה. אבל בפועל הוכח שהגעת מתנדב מקצועי אל המטופל מתבצעת בתוך 90 שניות בלבד. דבר שלא היה כדוגמתו בעבר בשום מקום על פני הגלובוס.

בהרבה מקרים ובפרט באזורים שיש בהם ריבוי כוונים יש מצב שהכוון מגיע במהירות כזאת גדולה שהוא יכול לראות את המודיע עדיין בטלפון עם תורן המוקד שקיבל את הקריאה לעזרה. המודיע עדיין לא הספיק לדווח את כל הפרטים הנדרשים למוקדן והמתנדב כבר במקום.

המשמעות של מהירות ההגעה היא הצלת חיים באלפי מקרים

תוכנה נוספת שמשדרגת את איכות השירות שניתן במוקד היא מערכת ה C lite של חברת "קרביין". "המערכת נכנסת לפעולה כשהמודיע לא יודע היכן הוא נמצא. המערכת הזאת נותנת לנו את האפשרות לשלוח למודיע לינק sms. ברגע שהמודיע לוחץ על הלינק המוקד מקבל את המיקום המדויק שלו כולל פתיחת מצלמה כך שאנחנו יכולים לראות גם את אזור האירוע. במקרה של אר"ן יש לזה משמעות חשובה. המודיע לא צריך להוריד אפליקציה והוא יכול להתכתב איתנו" – מסביר זהר אלי.

במקביל לאירועי אר"ן המוקד ערוך לטיפול בכל אירועי החירום המתרחשים בדרום הארץ. יש לנו כאן במוקד את מערכת צבע אדום שנותנת התרעה בזמן אמת על טילים שמשוגרים מעזה. במקרה כזה נכנס באופן אוטומטי לפעולה מכשיר הקשר של המשטרה שנקרא "ניצן". אל המכשיר מחוברים גם מד"א, כיבוי אש, צה"ל ופיקוד עורף. כל אירוע חריג ברחבי הארץ ינוהל באמצעות אותו מכשיר קשר כך שיש שיתוף פעולה בין הגורמים הבטחוניים במדינה ובאירוע חירום כולם בהאזנה".

אחת ממערכות הבקרה והפיקוח הנוספות אליהן מחובר מוקד 1221 הוא מוקד מנת"י - מרכז ניהול התנועה בירושלים. דרך מוקד זה רואים כמעט את כל ירושלים באמצעות מצלמות, כולל העיר העתיקה, שוק מחנה יהודה וכל האזורים החסומים עם שערים. יש קשר גם עם חברת כפיר שמפעילה את הרכבת הקלה. יש להם מצלמות לכל אורך הציר של המערכת וזה בהחלט משמעותי בפרט כשצריכים לקצר דרך ולחצות את התווי של פסי הרכבת הקלה על מנת לקצר דרכים. הערכה שלי היא שכאשר יסתיימו העבודות באזור תל אביב וגוש דן תהיה מערכת מצלמות מקבילה כמו בירושלים. ברמה הארצית המוקד שלנו מחובר למרכז הבקרה של כביש 6.

מטרתו של מוקד הטכנולוגיה המבצעית הוא לתת מענה ושירות לכל הכוונים הנתקלים בבעיות טכניות שונות. לכל כוון יש מכשיר קשר אישי הנקרא **בלוירד** הכולל אפליקציות מבצעיות ש"מכירות" ומזהות אותו כמתנדב.

"התקלות הנפוצות הם בדרך כלל מכשיר שהתנתק או לא עובד מכל סיבה שהיא, עדכוני גרסאות לכל האפליקציות ועוד עשרות רבות של תקלות שמתרחשות בחיי היום יום" - אומרת נציגת המוקד נעמי אור-חיים - "המוקד הטכני יאתר את המכשיר, יאבחן את הבעיה ואם יש צורך יש אפשרות להשתלט על המכשיר מרחוק, לגלות מה הבעיה, לטפל ולתת פתרון מעשי שישימש את המכשיר.

החומר האנושי שמרכיב את צוות מוקד 1221 הוא יוצא דופן באיכותו

במצבים רבים הכוון מגיע במהירות כזאת גדולה שהוא יכול לראות את המודיע עדיין בטלפון עם תורן המוקד שקיבל את הקריאה לעזרה

תחום פעילות נוסף הוא החיבור של המתנדבים לגלי הקשר המבצעים. מערכת הקשר האירגוני מורכבת מקבוצות מבצעיות שונות. בפועל לכל סניף יש את קבוצת הקשר שלה. בסך הכל יש למעלה ממאה קבוצות כאלה בהתאמה למספר הסניפים ברחבי הארץ. כל סניף יש לו את הגל שלו, כל מחוז יש לו את הגל המחוזי שלו. תחת מחוז ירושלים, למשל, יש למעלה מ 12 גלים פנימיים שמחולקים לפי השכונות ולפי הצוותים והסניפים שבתוך ירושלים. על זה צריך להוסיף את גל האמבולנסים, גל הנשים, שקשור ליחידת הנשים וגם גל המנהלים שקצין המשמרת במוקד המבצעים הראשי משתמש בו על מנת לדווח על אירועים חריגים וכו'.

אנחנו רואים על הצג את מה שקורה בכבישים הבינעירוניים. שיתוף הפעולה עם חברת נתיבי ישראל מאפשר לבקש מהם בטלפון אחד להזיז את המצלמות אל עבר הנקודות הספציפיות שאנחנו צריכים. להשלמת הפריסה המדהימה הזאת מזכיר את שיתופי הפעולה הנרחבים עם כל המועצות האזוריות. זה מגיע עד לרמה של קשר ישיר עם הקב"טים של רוב הישובים בארץ. כאשר נדרש הרמת מחסומים, בכניסות החסומות לישובים הללו, למשל, הדבר מבוצע באמצעות המוקד שלנו שמחובר ישירות לקב"ט המקומי.

המוקד ערוך וממשיך לפעול כרגיל גם במצבי חירום מכל סוג. הפסקת חשמל למשל היא קריטית מבחינת קבלת שיחות חירום והוצאת מתנדבים אל המטופלים. למצב שכזה יש מערכת גיבוי של גנרטורים שעוברת בדיקת שמישות כל תקופה.

המערכת נכנסת לפעולה במיידית ובאופן אוטומטי ומאפשרת למוקד להמשיך לשרת את הציבור כרגיל. גם בנוגע לטלפוניה יש לנו מערכת משנית שבזק מעבירה אליו בכל מקרה של קריסת הטלפוניה ופותחת למעשה קו חירום נוסף שנמצא בתוך מוקד החירום.

לסיום ההערכות, בתחום הפעלת המוקד בתנאי קיצון, צריך לציין כי במקרה של מלחמה כוללת והתקפות טילים מדוייקים יש לנו מתחם ייעודי בקומת המרתף שממוגן לחלוטין ואליו יעברו כל המוקדנים כשתגיע השעה הזאת.

מוקד טכנולוגיה מבצעית

באגף מוקדים וטכנולוגיה מבצעית פועלים שלושה מוקדים מרכזיים. הראשון שבהם הוא מוקד 1221 שאותו תיארונו עד עכשיו. שני המוקדים הנוספים הם מוקד טכנולוגיה מבצעית ומוקד הקורונה.

במוקד הטכנולוגי שולטים על פתיחת וניהול כל סוגי הגלים הקיימים, העברת מתנדבים מקבוצה מבצעית מקומית אחד לקבוצה מקומית אחרת (בד"כ כשהמתנדב עובר דירה מעיר לעיר).

המוקד פעיל מתשע בבוקר עד תשע בערב ויושבים בו בדרך כלל 3-4 עובדים הנותנים מענה לכל פניה. כאן המקום לציין את מספר הטלפון היעודי שכל הכוננים מכירים (02-6220391) אליו יכולים להתקשר ישירות ולקבל שירות טכני.

ישנן מספר מערכות מידע נוספות שהמוקד הטכנולוגי מטפל בהן, במידה ומתעוררת בעיה, כמו מערכת ה-salesforce ומערכת המדמ-mdm שהיא מערכת הפעלה שיושבת על הבלובירד ומאפשרת ניטור על המכשירים של הכוננים. המערכת גם מאפשרת לדעת מי מחובר ומי לא בכל רגע נתון. יש משמעות נוספת למערכת הזאת משום שאם יש מתנדב שלא השתמש במכשיר במשך תקופה ארוכה אנחנו נדאג שהמכשיר יועבר למישהו שיעשה בו שימוש בפועל.

לא לכל הכוננים יש את המיומנות לטפל בתקלות בבלובירד כך שהמערכת הזאת מאפשרת להשתלט מרחוק על המכשיר ולעשות את הפעולות הנדרשות עבורם כדי להחזיר את המכשיר לפעילות תקינה.

מספר הקריאות היומי בממוצע במוקד זה עומד על 120 קריאות ביום. זה לא בהכרח תקלות במכשיר עצמו אלא גם טיפול במעבר בין סניפים, בתקלות תוכנה, בצריבת גירסה ובצריבת מערכת הפעלה מחדש.

במידה והתקלה היא פיזית ולא ניתן לתקן באמצעות הטלפון, המכשיר יגיע אלינו וסידרה שלימה של תקלות תקבל את הפיתרון שלה כאן במוקד. העזרה המקצועית היא בספקטרום שבין שבירת מסך, סוללה שנגמרה לגמרי, שקע טעינה שבור וכדומה. כמובן שהכונן מקבל על המקום מכשיר חילופי על מנת להישאר זמין ומוכן לקריאה. הקמת המוקד הזה הביאה לשיפור משמעותי בהפעלה ותיחזוק הקשר הפנים אירגוני.

מוקד קורונה

פעילות משמעותית נוספת תחת המטריה של אגף מוקדים וטכנו-

לוגיה מבצעית היא הפעילות של מוקד קורונה. המוקד הוקם לפני כשנה כמוקד סיוע הומניטרי בפרוץ מגיפת הקורונה. הפחד שלט ברחובות ובבתים. כולם היו בהיסטריה ובמהלך תקופה קצרה התקבלו כאן אלפי שיחות.

במהלך תקופת ה"קורונה" נכנסו עוד פעילויות נוספות לתחום אחריות המוקד. כמו שיתוף פעולה עם תוכנית "הצינור" של גיא לרר ערוץ 13 שחילק תרומות בעלות של כמה עשרות מליוני שקלים לחלוקה לנזקקים לצורך תשלומי ארנונה מים וחשמל וכו'. תוכנית "הצינור" נמשכה מספר ימים ואלפי שיחות התנקזו אל מוקד הקורונה של "איחוד הצלה" על מנת לברר מי זכאי לקבל את הסיוע בחשמל, דיור, ארנונה ועוד.

"לאחרונה צוות המוקד מתאם את מבצע נטילת הדגימות מהאזרחים, אישורי ההתחסנות וההחלמה. בקיצור, כל מה שקשור לקורונה התנקז למוקד הזה" – מסכם ינון דהן קצין משמרת במוקד.

המוקד המבצעי במספרים

- המוקד פועל 24/7 במשך כל ימות השנה
- המוקד שולט על הפעלת 6,000 מתנדבים
- למעלה ממאה 190 מוקדנים איזוריים ברחבי הארץ
- בכל יום מטופלות 1800 קריאות למוקד
- בכל שניה ורבע !!! בממוצע, מתקבלת קריאה במוקד.
- בשנת 2019 מתנדבי איחוד הצלה טיפלו ביותר מ-584,000 איש
- במוקד 1221 ישנם 70 מתנדבים

זהר אלי

מנהל אגף מוקדים וטכנולוגיה מבצעית

את דרכו בתחום רפואת החירום החל כמתנדב צעיר. במהלך תפקידיו היה חובש ונהג אמבולנס. לאחר מכן שימש כקצין משמרת במוקד המבצעים של מרחב לכיש ומרחב איילון, מדרך בקורס תורני מוקד והכשרת עובדי מוקד, קצמ"ש במוקד הארצי של בתי הספר ובתפקידו האחרון שימש כמנהל מוקד תגובה מיידית.

משנת 2018 זהר משמש כמנהל אגף מוקדים וטכנולוגיה ב"איחוד הצלה" והצעיד את מוקד 1221 לרמתו הנוכחית שהיא מודל וחיקוי ליעילות וניצול טכנולוגיות מהמתקדמות ביותר בעולם לשם הנגשת עזרה רפואית דחופה. בזכות אגף זה היעד של ההגעה המהירה אל הפצוע או החולה תוך 90 שניות הפך למציאות.

האגף למחשבים ומערכות מידע

זוהי מערכת שמאפשרת למידה מרחוק. בפועל לכל 6000 המתנדבים יש יוזר במערכת ובמידה וישנן תקלות התחברות הם פונים אלינו.

בנוסף אנו מטפלים במספר מכובד מאוד של תוכנות ייעודיות פנים ארגוניות החל מה "Salesforce" המפורסמת, טפסים מקוונים, מערכת Sysaid שהיא מערכת פתיחת קריאות שירות, Power BI - מערכת שמאפשרת הצגת נתונים בצורה ויזואלית לצורך קבלת החלטות, Office 365, ועד לתמיכה בשרתים של תוכנת האם השוטפת על קבלת הקריאות במוקד ה-1221 "Logis".

מעולם לא חבו רבים כל כך הרבה כל כך למעטים כל כך באגף למערכות מידע

מעבר לכך יש את האחריות לפיתוח וטיפול בתשתיות מחשוב, שרתים, רשת תקשורת, פיתוח אפליקציות, תהליכי תקינה ורגולציה ופרוייקטים חוצי ארגון.

ברמת החומרה, כאשר ישנה תקלה במחשב או מסך שלא עובדים צוות האגף מתחיל מיידית לטפל ובמידת הצורך מחליף במוצר תקין. רוב החומרה שלנו נרכשת עם אחריות מלאה כולל שירות של 3 שנים.

במידה ולאחר שלוש שנים ישנה תקלת חומרה אז אנחנו מפעילים שיקול דעת, בהתאם לעלות התיקון, ומחליטים אם כדאי לתקן או שלא.

הצהרתו המפורסמת של צ'רצ'יל במלחמת העולם השנייה: **"מעולם לא חבו רבים כל כך הרבה כל כך למעטים כל כך"** מיטיבה לתאר את הפעילות העניפה והבלתי נלאית של אנשי האגף למחשבים ומערכות מידע למען הניהול השוטף ואבטחת המידע של "איחוד הצלה".

האגף מופעל על ידי מקצוענים שנבחרו בקפידה ונותנים שירותי תמיכה פנים ארגונית לכ-300 עובדים במגוון רחב של תחומים הקשורים במחשבים ומערכות מידע – קובע **גיא לוי** מנהל אגף מחשבים ומערכות מידע – "אצלו מקבלים שירות כל עובדי המנהלה בבנין הראשי, מרכז הלוגיסטיקה בבית שמש, הבנין ברח' הריקמה בירושלים, מחלקת הטלרמקטינג בירושלים בני ברק, ראשי הסניפים ובתי המתנדב בכל רחבי הארץ.

צרכני שירות נוספים הם חברי צוות התרומות בחו"ל שאחראים על כל גיוס התרומות באמריקה, בקנדה, באנגליה וצרפת. אנחנו נותנים להם בעיקר תמיכה בנושאי המיילים, ניהול יומנים, וגישה לתיקיות ושיתוף קבצים".

התמיכה של מערכות מידע ניתנת מתשע בבוקר ועד חצות הלילה. אנחנו מטפלים במגוון רחב של תקלות ובקשות, החל מבעיות בקבצי לה ושליחה של דואר אלקטרוני, ניהול משתמשים, הרשאות, בעיות במדפסות, הקמת טפסים, תקלות שרתים ותקשורת ובנוסף אחרים על קידום הארגון מבחינה טכנולוגית כולל הכנסה של מערכות חדשות. יש מערכות נוספות שאנחנו תומכים בהן כמו מערכת של לימוד מקוון שכן כל הכוננים ב"איחוד הצלה" הם למעשה גם סטודנטים הנדרשים לקורסים והשתלמויות. המערכת נקראת "Moodle"

טים של השירות ההומניטרי והעברות קורונה עבור תושבי מדינת ישראל. עבדנו מסביב לשעון. זה כלל הכנת תשתיות, עמדות מחשבים, מסכים, מרכזיות, ומערכת דוחות וכל זה בנוסף לפעילות השוטפת של האגף.

פרוייקטים כלל ארגוניים

יש המון פרוייקטים אחרים שלא משביתים את כל האגף אבל במפורש מצריכים הקצאת כח אדם.

לדוגמא, יום השידורים שנערך לפני מספר חודשים ברדיו "קול חי" עבור מבצע גיוס כספים ל"איחוד הצלה". השידור הזה חזר על עצמו שוב בימים אלו. היה צריך להקצות כח אדם ולדאוג שכל העמדות של הטלפניות יעבדו. קליטת השיחות היתה בירושלים וגם בבני ברק. למעשה פתחנו מרכזיה נוספת על מנת לעמוד בלחץ הגדול של המתקשרים ותוך כדי שידור היה צריך לדאוג שהמרכזיה תעבוד בצורה תקינה.

כמו"כ במהלך השנה האחרונה הבניין הראשי של איחוד הצלה עבר שיפוצים משמעותיים. הדבר הצריך הקמת תשתיות תקשורת חדשות בשל העברות של משרדים ממקום אחד לשני.

בשיא מגפת הקורונה הייתה עלייה של 220% במתקפות פישינג על מחשבי הארגון

שדרוג הארגון במהלך שלוש השנים הקרובות

"שמתי לעצמי ולאגף מערכות מידע מספר מטרות עיקריות" – קובע גיא לוי – "העלאת רמת השירות, העלאת רמת המקצועיות, העלאת שביעות הרצון של כל המחלקות ושל המתנדבים וראשי הסניפים והובלה ופיתוחים טכנולוגיים שיעזרו לקדם את האסטרטגיה הארגונית.

לצורך בקרה, כל מוצר שנרכש מוכנס למערכת מלאי שכוללת את שם הספק, ברקוד ותאריך רכישה. לפי הפרטים הנ"ל ניתן לדעת מתי נגמרת האחריות של המוצר ולהגיב בהתאם.

אבטחת מידע

נושא אבטחת מידע נמצא במהלך השנה האחרונה בכותרות והמומחים באגף רגישים וקשובים מאוד לנושא. ההגנה על המידע הארגוני נמצאת בראש הקדימויות.

ישנו צורך להעלות את הרמה של אבטחת המידע הן בהיבט הפיזי והן בהיבט הטכנולוגי. כולם שמעו ומכירים את הפריצה שבוצעה לחברת הביטוח "שירביט" ואת הנזקים שהיא גרמה. אנחנו עושים הכל כדי לא להגיע לשם.

"אני חייב לציין את ההבנה של הנהלת הארגון לנושא אבטחת המידע" – קובע גיא לוי – "לכן כבר בשנת 2020 הוחלפה מערכת ההגנה על השרתים ותחנות הקצה ובשנת 2021 אמורות להיכנס מערכות ושירותים חדשים שיעלו משמעותית את אבטחת המידע של הארגון. כיום ישנו אישור עקרוני להכנסת מערכת שידועת לבצע איסוף וניטור כלל מערכות אבטחת המידע שקיימות בארגון. המערכת מאפשרת קבלת התראות מיידיות למקום אחד ותחת ניהול של צוות מומחי סייבר ואבטחת מידע"

בשיא מגפת הקורונה הייתה עלייה של 220% במתקפות פישינג על מחשבי הארגון. גם אנחנו הותקפנו ועדיין מותקפים. בעתיד הקרוב תכנס לפעולה מערכת שינוי התנהגות על מנת שתאפשר לעובדים לזהות מתקפה מהסוג הזה ולא תאפשר לאף אחד להגיב בטעות ולסכן את הארגון.

השנה אנחנו בוחנים פתרון שיאפשר חיבור של כלל האגפים תחת מערכת ניהול מרכזית אחת שתאפשר ניהול תהליכים, בקרה תקציבית, ניהול רכש, ניהול מלאי ויכולת קבלת החלטות יעילה וטובה יותר – מדובר על מערכת ERP.

ישנו גם את נושא ניהול ההרשאות אשר באופן כללי הוא פחות מורכב אבל מצריך מעקב. לכל מחלקה ישנן הרשאות וגישה לתיקיות בהתאם לדרישות כך שכל עובד יכול להכנס רק לאותן תיקיות שהוגדרו מראש עבור אותה מחלקה. כמובן במידה ויש צורך בהרשאות לתיקיות אחרות הנושא נבדק ומאושר נקודתית.

השפעת הקורונה

בזמן הקורונה התפתח כל הנושא של העבודה מהבית והגישה מרחוק אל מחשבי הארגון. הדבר הצריך רכישת עשרות רבות של מחשבים ניידים וציוד נדרש (נטסטיקים) בזמן קצר כולל התקנות והגדרות של חיבור מרחוק ותמיכה בשעות הערב.

בזמן הקורונה הקמנו שלושה מוקדים מיוחדים לטיפול בכל ההיב-

חדר השרתים המשוכלל

המשמעות היא :

1. במקרה שצויד תקשורת מסויים מפסיק לעבוד - המוקד יכול לחזור לעבודה מלאה תוך פחות מ 2 דקות.
2. במקרה של נפילת שרת - המוקד וגם הארגון יכולים לחזור לעבודה תוך פחות מ 10 דקות.
3. במקרה של הצפה בחדר שרתים/ פגיעה בתשתיות מסביב למשרד/ ניתוק קווי תקשורת - המוקד והארגון יכולים לחזור תוך שעה לתפקוד שמאפשר המשך פעילות.

עם היכולת שלנו לצמצם את זמני ההשבתה למינימום ההכרחי - רוב הסיכויים שהעובדים והמתנדבים לא ירגישו שקרה משהו.

סיימו פרויקט גדול אך יש לפנינו עוד מספר רב של פרויקטים אשר יקדמו את הארגון לעבר המטרות אשר הצבנו ומוגדרות בתוכנית העבודה של אגף מערכות מידע.

גיא לוי

מנהל אגף מערכות מידע

בעל תואר BA בניהול מאוניברסיטת בן גוריון.

מנהל רשתות וטכנאי PC משנת 2000

עבר קורסים MCSE ו CCNA

עבד מספר שנים בחברות גדולות כגון : בזק בינלאומי, ב Ness

טכנולוגיות ב- applied materials.

גיא צבר ידע וניסיון בתחום ובחודש מאי הקרוב יחגוג 5 שנים ב"איחוד הצלה".

התחיל כאחראי מחשוב ותשתיות ולפני שנתיים הפך למנהל אגף מערכות מידע בארגון איחוד הצלה.

חלק מהתהליכים כבר החלו בשנה שעברה. במסגרת תהליך העלאת רמת השירות והמקצועיות החליטה הנהלת הארגון להוציא את עובדי אגף מחשבים ומערכות מידע לקורסים מקצועיים בתחום ה-Salesforce. אני אישית נשלחתי ל "קורס ניהול בכיר למנמ"רים CIO של הטכניון שהינו הכשרה יעודית לצורך פיתוח כישורים ניהוליים וטכנולוגיים עבור המנמ"ר.

בשנת 2021 אמורות להיכנס מערכות ושירותים חדשים שיעלו משמעותית את אבטחת המידע של הארגון

השינויים הטכנולוגיים והפיתוחים החדשים הם חלק מהיום יום של צוות אגף מערכות מידע. אני מאמין שהשנה ייתכנו שינויים מהותיים שיכולים להקפיץ את הארגון הן ברמה אבטחת המידע והן בנושאי שיפור התהליכים ובכך להתייעל בצורה משמעותית.

לסיכום, הנהלת "איחוד הצלה" מבינה את החשיבות הרבה של אגף מערכות מידע לפעילות השוטפת, לאבטחה ולפיתוח. ההשקעות שכבר אושרו והשקעות במערכות נוספות ובכח האדם יביאו לכך שרמת השירות תעלה, רמת המקצועיות תעלה ובסופו של דבר שביעות הרצון של המשתמשים, המתנדבים וראשי הסניפים תשתפר לאין ערוך.

מערכת Disaster Recovery ציון דרך בשמירה על המידע של "איחוד הצלה"

לאחרונה הושלמו עבודות התקנה הקשורות בפרויקט DR = Disaster Recovery = התאוששות מאסון.

הפרוייקט הנ"ל מסמל נקודת ציון משמעותית בחיי הארגון שכן כל המהות של הארגון מבוסס על מידע והיכולת לגשת אליו. ללא תקשורת, תשתיות או יכולת גישה למידע הארגוני - הארגון כולו יכול להיות מושבת לתקופה ארוכה או לחדול מלהתקיים (משרד הבריאות הושבת כמעט ליום שלם בעקבות עבודות התשתית שבוצעו באזור).

אם עד היום היינו בחשש גדול לגבי אפשרות של הצפה בחדר השרתים, הפסקת פעילות שרת ולאזן ניתוק קווי תקשורת, הרי שבזכות המערכת החדשה המצב השתנה מהקצה אל הקצה.

במהלך החודשים האחרונים שכפלנו את כל ציוד התקשורת והשרתים, והעתקנו אותם פיזית אל חוות השרתים של בזק בינלאומי.

אסונות מירון וגבעת זאב

השוני הייחודיות והלקחים שנלמדו

דובי מייזל – EMT-P טמנכ"ל מבצעים

במהלך החודשים האחרונים התמודדנו עם שני אירועים רבי נפגעים גדולים ומשמעותיים כמותם לא התרחשו שנים רבות. אסון הדחיסה במירון בו קיפחו את חייהם 45 אנשים ונפצעו מעל 200 ואסון קריסת הטריבונו בגבעת זאב בו נהרגו 3 ונפצעו כ-200. שני אירועים אלו שהתרחשו בהפרש של פחות מחודש האחד מהשני והציבו אתגר קשה אל מול חוסר הניסיון המעשי.

מה נלמד ממסקנות אירוע מירון ויושם באירוע גבעת זאב וכיצד אנו כארגון למדנו להתמודד עם ההיבטים השונים של אירועים אלו וכן מה למדנו על הייחודיות של אירועים אלו אל מול אירועים רבי נפגעים המוכרים לנו מניסיון העבר?

במאמר מוסגר ניתן לומר שאירועים אלו הציבו את "איחוד הצלה" בחזית הטיפול באר"ן, במסגרת הרפואה הטרומ אשפוזית של מדינת ישראל, ויש לכך השפעה ישירה ליחס של הגורמים הממשלתיים אלינו. בנוסף ולא פחות חשוב אירועים אלו הכשירו דור שלם של מאות מתנדבים שמעתה יהיו בעלי ניסיון בעבודה בתנאים המאתגרים של כל אר"ן עתידי.

מפקדי האר"ן בזמן אמת

אירוע רב-נפגעים (אר"ן) הוא אירוע עם מספר רב של פצועים היוצר מציאות בה המשאבים הרגילים לטיפול בפצועים אינם מספיקים למתן טיפול הולם כולם. הגורם העיקרי להפיכת אירוע לאר"ן הוא מספר פצועים גבוה ביחס למספר המטפלים. גורמים נוספים הם מאפייני וסוגי הפגיעות, הכשרתו של כוח האדם, הציוד הרפואי הזמין במקום ואמצעי פינוי הפצועים לקבלת המשך טיפול בבתי החולים.

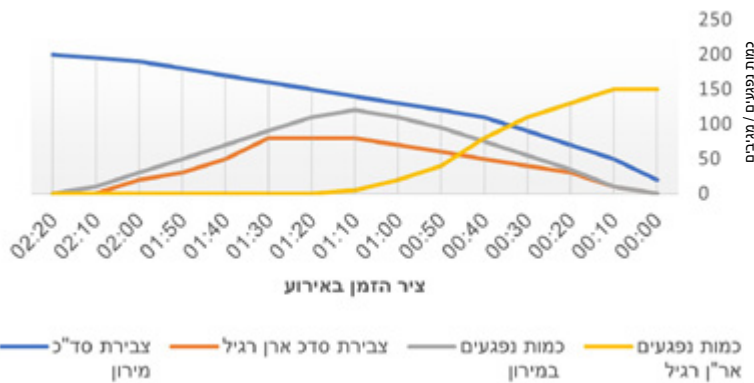
הטיפול באר"ן דורש גישה ייחודית. כוחות הרפואה באר"ן פועלים להצלת חיי אדם רבים ככל האפשר, דבר שמשמעותו לפעמים היא החלטה מודעת להזניח את הטיפול בפצועים לא דחופים, בפצועים שסיכויי הצלתם דלים ובפצועים שהטיפול בהם דורש משאבים רבים מדי.

מאמצע שנות האלפיים, עם תום גל פיגועי ההתאבדות ששטף את מדינת ישראל, לא התרחש אירוע רב נפגעים משמעותי. מציאות זו של שנים רבות ללא אירוע שכזה יצרה דור של חובשים ופרמדיקים אשר לא התנסו בטיפול באירוע מסוג זה. אמנם בכל קורס והשתלמות נלמדו עקרונות הטיפול באר"ן אך לא הייתה למטפלים שום הזדמנות לחוות ולהרגיש אירוע אמת בכל שנות ניסיונם.

הניסיון מוכיח שהיעדר ניסיון מעשי יעמיד את המטפל בפני אתגר כפול ומכופל בהתרחש אירוע אמת. זאת מהיבטים שונים ומגוונים בהם תחושת הכאוס ורמות אדרנלין גבוהות בהתמודדות עם אירוע אמת מחד וכן בהתמודדות הנפשית עם החשיפה לכמות נפגעים והרוגים גדולה מאידך.

אסון הדחיסה במירון - ל"ג בעומר תשפ"א

אירוע קלאסי בהיבט צבירת הכח אל מול כמות הנפגעים על ציר זמן כאשר כמות הנפגעים נתונה מרגע האירוע ועד לצמצום מספר זה ככל שנפגעים אלו מטופלים ומפונים מהזירה אל בתי החולים.

צבירת סד"כ מירון - צבירת סד"כ רגיל - צבירת סד"כ רגיל - צבירת סד"כ רגיל

אסון מירון התאפיין בצורה מאד ייחודית ושונה מאר"ן רגיל

בשונה מאירוע אר"ן רגיל, האירוע במירון התפתח בצורה שונה באופן דרמטי ובצורה שהשפיעה על מהלך כלל האירוע ועל התמונות החובשים עם תוצאותיו.

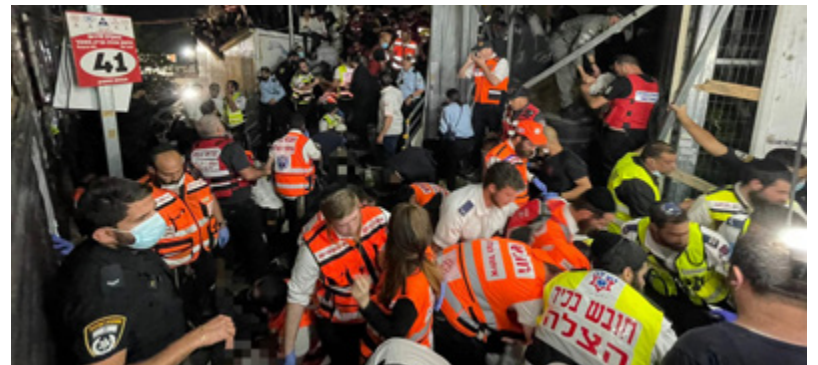
00:46 הגיעו דיווחים ראשונים על דוחק רב בנקודה 41 על ההר בסמוך למרפאת הגברים של "איחוד הצלה". צוות המרפאה החל לדווח שמדובר בדוחק רב ובמספר אנשים שהתעלפו. אל המקום שוגרו מיידית מס' צוותים סמוכים לשם מתן מענה ראשוני כמקובל בכל אירוע.

בתוך דקות הצוות דיווח כי מדובר כבר במקרה של החייאה ומספר מעולפים נוספים.

תמצית הטראומה הרגשית של המתנדבים

אירוע הר מירון הינו אירוע האבטחה הגדול במדינה שאליו מגיעים בכל שנה מאות אלפים. כבכל שנה "איחוד הצלה" נערך למבצע האבטחה ע"י הצבת כח מתנדבים שכלל רופאים, פרמדיקים וחובשים מהשעות שלפני האירוע ועד לשעות המאוחרות שבסיומו. במסגרת האבטחה הגיעו מאות מתנדבים שחולקו לצוותי פעולה ותגובה ונפרסו ברחבי מתחם קבר הרשב"י והאזורים השונים על ההר. כל צוות מנה 4 אנשי צוות המצוידים באלונקה דפיברילטור ותיק החייאה. כלל הכוחות נוהלו ע"י מפקדי האירוע וחפ"ק. בנוסף פעלו במתחם קבר הרשב"י 2 מרפאות, האחת בעזרת הנשים ואחת באזור הגברים.

מרפאות אלו צויידו בכל הציוד לטיפול בחולים ונפגעים. כל זאת נוסף על צוותי מד"א המאיישים את ההר במסגרת סד"כ האבטחה הרשמי של האירוע ע"י המשטרה. עד להתרחשות האר"ן טופלו ע"י הצוותים של "איחוד הצלה" על ההר כ-160 חולים/נפגעים ובשעה שהתרחש האסון הייתה כמות של כ-300 מתנדבים על ההר וכן מתנדבים מזדמנים שעלו לחגוג את ההילולה.

אר"ן - אירוע רב נפגעים "רגיל" בין על רקע חבלני ובין על רקע אסון טבע מתאפיין בדרך כלל בכמות נפגעים גדולה ובלתי צפויה הנוצרת כתוצאה מהתרחשות לא שיגרתית ובעלת מאפיינים שניתן להגדירם כהמוניים. מרגע זיהוי האירוע כארוע רב נפגעים מוזנקים אל מקום האירוע כוחות רבים בכמות שאמורה לספק מענה רפואי מתאים.

כוחות אלו מגיעים לזירה ואמורים לפעול על פי נוהל אר"ן הכולל:

- נטילת פיקוד על האירוע והכרזה על אר"ן
- חלוקת השטח לגזרות וסריקה מהירה ליצירת תמונת מצב על
- כמות הנפגעים המהלכים והשוכבים
- תיוג הנפגעים על פי חומרתם
- טיפול A, B, 1/2 C
- נקודת ריכוז נפגעים
- פינוי

עבודה על פי נוהל אר"ן במענה לאירוע מאפשרת לטייב את כל שלב צבירת הכח של כוחות הרפואה המגיבים לאירוע ולאפשר מיון, טיפול ופינוי מהיר ויעיל. בגרף המוצג כאן ניתן לראות דוגמה של

פעלו הצוותים בעיקר בפניו רגלי של הנפגעים אל האמבולנסים שב־נקודת הכניסה להר. זאת משום שהאמבולנסים שהגיעו דרך שביל החירום לא יכלו להגיע אל הנפגעים בגלל המוני האנשים שחסמו את המעברים.

מתנדב חוסן מפנה אזרח מאזור האירוע

אחד האתגרים המרכזיים עבור הצוותים המטפלים היה ההתפתחות המהירה ביותר של האירוע סביבם ללא יכולת לסייע במניעת הידרדרות המצב מחד, וחוסר האונים מול ערימת האנשים הזועקים לעזרה ואשר מאבדים את חייהם מול העיניים מאידך. ללא יכולת טיפולית בשטח בזירת האירוע.

עקב חוסר הניסיון בטיפול באר"ן אמיתי, ועל אף שנות העבודה שלהם בטיפולי חירום בחולים ובפצועים, נאלצו החובשים להתמודד עם עומס נפשי גדול מאד שהתבטא בקושי להכיל את האירוע לאחר תום שלב פינוי הנפגעים.

בשלב זה הוכנסה לפעילות יחידת חוס"ן של איחוד הצלה שהוקפצה בהרכב מלא לבוא ולטפל בכלל צוותי הרפואה שנתנו מענה לאירוע. ואשר היו זקוקים לסייע נפשי. שירות זה, של טיפול פסיכולוגי ראשוני בשטח האסון, הוגש גם לצוותים רבים אחרים השייכים לארגוני החירום השונים, ובכללם כב"א, משטרה ומד"א אשר התמודדו יחד בסיטואציה המורכבת והקיצונית שנוצרה. ואכן בימים שלאחר האירוע ליוותה יחידת חוס"ן את כלל הצוותים עד לחזרה לשגרה מלאה.

חידוש מלאי וציוד למתנדבים

חפ"ק האירוע החל מפנה כוחות נוספים אל המקום במקביל לדיווח למד"א, משטרה ושאר הגורמים. בתוך דקות התחילה להתברר תמונת מצב שונה בתכלית. ככל שצוותים התקרבו למקום הדוחק הפך בלתי נסבל ואנשים החלו נדחסים אל מותם ללא אפשרות להוצאתם מערימת האנשים. הצוותים הראשונים שבזירה החלו מבצעים החייאות במספר נפגעים אשר חולצו ובעודם מנסים לטפל החלו נרמסים ע"י ההמון הנשפך משביל המדרגות.

ברגע זה בעצם "נפל האסימון" שלא מדובר באירוע של מספר נפגעים בודדים אלא הלכה והתפתחה סביב הצוותים המטפלים תמונה סוראליסטית של המון נדחק אל מותו הזועק לעזרה ללא יכולת סיוע. הטיפול בפצועים בודדים הפך לאירוע אר"ן.

00:52 האר"ן הוכרז! וכלל הצוותים שעל ההר החלו מגיעים לנקודת האסון, מפקד בזירה הוכרז. האתגר הגדול בנקודת הזמן הזו היה חוסר היכולת לטפל בזירה והצורך בהוצאת הנפגעים לנקודת טיפול וריכוז נפגעים בנקודה מרוחקת יותר ליד אוהל "איחוד הצלה" שליד גשר הכוהנים.

שמירה על צנעת הפרט בזמן מתן החייאה

בשלב זה עמדו בפנינו מספר אתגרים מרכזיים

- המגיבים הראשונים עסקו בטיפול בפצוע בודד והיה קושי בהבנה של התפתחות האירוע לאר"ן
- חוסר יכולת לבצע טריאז' (מיון) ותיוג הנפגעים בזירה
- חוסר יכולת לטפל בנפגעים בזירה והצורך בהוצאתם לנקודת ריכוז נפגעים
- היעדר רכבי פינוי ואמבולנסים ממתחם הרשב"י עקב עומס של אלפי מתפללים על ההר והצורך להוריד את הנפגעים לכבישי הכניסה
- צורך בעצירת ההמון הזורם ממתחם תולדות אהרון אל שביל המדרגות בנקודת הדחיסה.

01:04 מגיע דיווח ממפקד הזירה על כ 20 החייאות ועוד עשרות רבות של נפגעים בדרגות פציעה שונות כאשר הצורך המיידי היה באלונקות להוצאת הנפגעים.

משלב זה ועד לסיום פינוי הנפגעים מהזירה ומההר לבתי החולים

אסון קריסת הטריבונה בגבעת זאב חג שבועות תשפ"א

ע"י אמבולנסים של "איחוד הצלה")
○ בוצע העברת מקל פיקוד לאורך האירוע בתפקידים השונים.

• חוסן

- באירוע זה רבים ממתפללי בית הכנסת טופלו ע"י יחידת חוסן שעות רבות אחרי האירוע
- הוקם אתר טיפול חוסן באוהל חדר אוכל הסמוך לבית הכנסת לשם הופנו נפגעי הטראומה מבין המתפללים כשבמקום מחכים להם הצוותים המטפלים.

לקחים ומסקנות אופרטיביות

התרחשות שני אירועי קיצוץ בטווח זמן כל כך קצר לאחר תקופה של שנים בהם לא התרחש אירוע שכזה הציבו לנו כארגון תמונת מצב הממחישה את חשיבות ההכשרה והאימון בתחום האר"ן.

בנוסף מהלקחים שנלמדו ישנה הבנה כי ישנו צורך בחשיבה, בצופה פני עתיד, מה הם הכלים שניתן להעניק לצוותים המטפלים בשטח באר"ן אשר יוכלו לסייע למגיב הראשוני בפעולות הראשונות הנעשות בשטח. זאת על מנת לייצר את תמונת המצב הנדרשת בכדי לתת את המענה המיטבי מחד והמענה הרפואי המקצועי מאידך.

ישנה חשיבות נוספת והיא שתורת הטיפול באר"ן אשר לא שונתה בשלושת העשורים האחרונים תעבור התאמה ביחס למציאות של ימינו ע"י שילוב אמצעים טכנולוגיים בהכשרה ובטיפול בשטח כמו גם הטמעת שינויים מבצעיים.

מסקנה נוספת מאד ברורה משני אירועים אלו היא חשיבות יחידת "חוסן" והתפקיד הקרדינלי שהיא שיחקה בתוך הארגון פנימה עבור הצוותים הרפואיים אשר טיפלו באסונות מירון וגבעת זאב. פעילות אנשי חוסן בשעות ובימים שאחרי האירוע איפשרו את המעקב והטיפול בכלל המטפלים אשר נפגעו. היחס והטיפול הפרטני איפשר להם לחזור לשגרת החיים וההתנדבות, והיהו כלי המחזק את החוסן הארגוני בצורה משמעותית ביותר.

בתקופה הקרובה מטה המבצעים יתכנס שוב לדיון על יישום המסקנות וביצוע ההתאמות והשינויים לעתיד לבוא.

האסון בבית הכנסת של חסידות קרלין התרחש בכניסת חג שבועות. הטריבונות עליהם עמדו כ-1000 מתפללים קרסו. כתוצאה מכך נהרגו שלשה אנשים ונפצעו כ-220 בהם כ-15 קשה. בית הכנסת בתוך הישוב גבעת זאב ממוקם ברחוב צר ועם מגבלת גישה לתנועת רכבי חירום.

19:14 התקבלו במוקד 1221 של "איחוד הצלה" דיווחים ראשוניים על קריסת הטריבונות בבית הכנסת. מוקד "איחוד הצלה" פעל מיידית ע"פ נוהל אר"ן אשר רוענן בעקבות אירועי מירון, בחודש הקודם, לכן והזניק את הכוחות הרלוונטיים אל מקום האירוע. בנוסף הוזנקו אמבולנסים רבים של הארגון לטובת הסיוע בפינוי הנפגעים. התנהלות האירוע בגבעת זאב הייתה דומה יותר להתמודדות עם אירוע אר"ן קלאסי כאשר מאפיינים ייחודיים של אירוע זה באו לכדי ביטוי במספר מישורים תוך יישום מסקנות מאירוע מירון חודש קודם לכן.

תדריך וישיבת הכנה לקראת האירוע

• רפואי

- מספר רב של נפגעים קל ובינוני מהקריסה ברחו מהמקום לבתים הסמוכים והגיעו אל נקודת ריכוז הנפגעים והטריאז' בשלב מתקדם. משם הם פונו אל בתי החולים.
- הוקמה נקודת ריכוז וטיפול בנפגעים בשלב מוקדם יחסי. ממנה פונו הנפגעים רגלית אל האמבולנסים המרוחקים אשר נתקעו בחסימות הצירים המתקרבים לאירוע.
- בוצע שימוש מסוים אך לא מיטבי בתיוג הנפגעים בתגי אר"ן

• מבצעי

- הוגדר מפקד אירוע ומפקד אתר טיפול
- הצוותים בדרך תודרכו בצירי הגעה וצירים חסומים
- כ-90 אנשי רפואה של הארגון לקחו חלק במתן המענה הרפואי המיידית. בהם 5 רופאים, 5 פרמדיקים והיתר חובשים.
- בוצע שימוש נרחב באמבולנסים לפינוי נפגעים (כ-70 נפגעים פונו

עזרה ראשונה נפשית במצבי טראומה ואסון

משלחת חוסן לאסון קריסת הבניין במיאמי
 ראיון עם הדס רוחם – מנהלת מבצעים יחידת חוסן

כדי עשיה יום יומית. המרצים הינם מומחים עולמיים מתחום הטראומה, כשבקורס הושם דגש כיצד לייצב מצבים של דחק ונפגעי חרדה ולהגיש סיוע במצבים כגון: מוות עריסה, מוות פתאומי, פיגועים, החייאה בבית ותאונות קשות.

היחידה בניהולו של אבי מרכוס, סגן מנהל אגף רפואה בארגון, ובניהולה המקצועי של הפסיכולוגית ד"ר עינת קאופמן, קיבלה הכרה כלל ארצית ובינלאומית, והגישה במהלך השנים סיוע נפשי במאות מקרים. יחידת הטראומה משולבת במסגרת השירות הדחוף שהארגון מעניק לאזרחים. היחידה נשלחת בהתאם לצרכים לאירועים טראומטיים, ללא קשר לגודלם או למספר הנפגעים.

מצב שכזה נוצר עם היוודע אסון הקריסה של בנין המגורים במיאמי, פלורידה. בפרק זמן קצר התארגנה משלחת חוסן של "איחוד הצלה" ליציאה לעזרת הנפגעים בכלל וחברי הקהילה היהודית המקומית שהתגוררו בבניין שקרס בפרט.

כבר בפגישה הראשונה הבנו כי אף אחד מבני המשפחה לא מעוניין בתמיכה רגשית. הדבר היחיד שהם מעוניינים בו זה מידע על בני המשפחה שלהם

בראש המשלחת עמד דובי מייזל, סמנכ"ל המבצעים בארגון כשלי צידו רפאל פאך, חובש חוסן, שטיפל בכל ההיבטים התקשורתיים. הצוות המקצועי כלל את הפסיכולוגיות ד"ר ג'ניפר מלץ וד"ר שרון סלייטר, העו"ס בתיה יפה, מטפלת באמצעות בעלי חיים שהגיעה יחד עם הכלבה הטיפולית שלה לוס, ואת הדס רוחם, עובדת סוציאלית ומנהלת המבצעים של יחידת חוסן.

אסונות, פיגועים המוניים ואירועים קיצוניים גורמים לתגובות רגשיות עזות שעלולות להיות מעבר ליכולת ההתמודדות של אזרח מן השורה, להשאיר אותו במצב של דיסאוריינטציה, לגרום לו לפחד ולפתח לאחר מכן מצבים של פוסט טראומה.

בשנת 2016 הקימה הנהלת "איחוד הצלה" את יחידת חוסן, על מנת ליצור יחידה שתיתן מענה בשטח למצבי טראומה ומשבר. ישנן שתי קבוצות של מגישי עזרה ראשונה נפשית, האחת – הינה של חובשיים בארגון שעברו הכשרה ייחודית למענה ע"פ מודל מעש"ה (חיי זוק החוסן והפחתת חרדה), והשנייה – מורכבת מצוות רב מקצועי מתחום בריאות הנפש. בין חברי היחידה ניתן למנות פסיכיאטרים, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ופסיכותרפיסטים. הכשרת חברי היחידה ברפואה דחופה ובבריאות התנהגותית הפכה אותם למומחים במתן עזרה ראשונה נפשית-פסיכולוגית במקרים של אסון, תוך כדי ההתרחשות עוד בשטח ומיד לאחר האירוע הטראומטי.

הצוות הבכיר מקבל הכשרה במודלים של PFA ובמיומנויות של התאוששות פסיכולוגית (SPR), במודל מעש"ה שפותח ע"י ד"ר משה פרחי והוכר ע"י משרד הבריאות כמודל הלאומי לעזרה ראשונה נפשית וכן בנוהל הייצוב המידי (ISP) שפותח על ידי ד"ר גארי קווין, MD, הפסיכיאטר המלווה את היחידה. פרוטוקול ייחודי זה, הלקוח מיסודות ה-EMDR (שיטה בפסיכותרפיה) נלמד ומיושם בשטח בזמן אמת ע"י הצוות הבכיר.

המתנדבים עוברים קורס ייחודי ואינטנסיבי שפותח והותאם במיוחד עבור "איחוד הצלה" ועל פי צרכי השטח המוכרים שהתרחשו תוך

החילוץ תהינה ברמת היעילות הגבוהה ביותר, ואנחנו לקחנו חלק משמעותי במאמץ הזה.

הקריסה אירעה בסביבות אחת וחצי בלילה, כך שברור שרוב האנשים היו בחדרי השינה. אנשי פיקוד העורף התחילו באיסוף שיטתי של אינפורמציה לגבי כמות האנשים ששהו בבניין באותה השעה, באיזה דירה הם היו ובאיזה חדרים הם בדרך כלל ישנים. הם מיפו את מיקום החדרים, סימנים מזהים של הנעדרים, מהם הרגלי השינה שלהם ועד לרמה של פרטי הלבוש.

מיפוי מדויק של הבניין שקרס

הבנו מהר מאוד שישנם בני משפחה רבים שיושבים חסרי מעש במלון ומחכים חסרי אונים, נטולי מידע, במצב תלוש ומחכים לבדל אינפורמציה שיושיע אותם מהמצב הלא ברור בו הם נמצאים. אנחנו אוספים את בני המשפחות הללו ואומרים להם שאנחנו צריכים מהם אינפורמציה מהימנה שנמצאת רק ברשותם ושאותה נעביר לכוחות המחלצים בשטח. בעזרת המידע החיפושים יהיה יותר יעילים וממוקדים. במצב הזה, על ידי שיתוף הפעולה המיוחד הזה, כל הצדדים הרוויחו.

ראשית - צוות פיקוד העורף שמחו על הושטת היד והסיוע שהגשנו להם, וככל שהיו יותר אנשים שאספו אינפורמציה כך הרווחנו יותר מידע מהיר במרוץ נגד הזמן.

שנית – האנשים הרגישו שהם יעילים ושיש להם יכולת לתרום למאמץ החילוץ של יקיריהם. מסירת המידע גייסה אותם וגרמה להם לצאת מהפסיביות המשתקת נוכח הטרגדיה, והחזירה אותם לתחושה של שליטה ותקווה לבשורות טובות. הם הרגישו שהם מסייעים ועל זה מושתת כל המודל של עזרה ראשונה נפשית – שכאשר האדם פסיבי ולא יעיל הוא נשאר מקובע בתחושת חוסר האונים. כאשר האדם פעיל, אקטיבי ומסוגל להיות בעשייה, הוא תורם להחלמה הספונטנית שלו והסיכוי שהוא ייצא מהמצב הטראומתי ללא הופעת תסמיני טראומה לאחר מכן עולה.

שלישית – עברונו. שמחנו על ההזדמנות לסייע בכל מה שניתן, הן לצוותי החילוץ והן למשפחות שעל ידי הישיבה עמם נוצר כבר

את רשמיה של הדס רוחם מהשליחות החשובה היא משתפת עמנו:

אנחנו נוחתים ביום ראשון בבוקר, שעון מקומי במיאמי, ונפגשים עם אנשי הקהילה היהודית שביקשו את הגעתנו. הקהילה היהודית שם תומכת בנו כל השנה, שותפה לעשייה שלנו, וזה רק היה טבעי שברגע שהבנו שהם נקלעו לצרה הזו, אנחנו מיד מתייצבים לעמוד לצידם בשעתם הקשה.

בפגישה ראשונה, לצורך הערכת צרכים, עם השירותים המקומיים או מבינים שישנם הרבה מאוד מטפלים רגשיים מקומיים, עובדי דים סוציאליים ופסיכולוגים העומדים לרשות צוותי החילוץ האמריקאיים. אולם ישנה הבנה שהערך המוסף שאנחנו מביאים איתנו הוא ההתמחות והניסיון בטרואמה שנלמדו ונצברו מהעשייה שלנו במהלך האירועים הרבים שנחשפנו אליהם בישראל. החל מאירוע קטן וממוקד כמו החייאה בבית על תינוק, טיפול בטביעה או מקרה של אובדנות, וכלה באירועים גדולים כדוגמת אסון מירון והקריסה בגבעת זאב, פיגועים ותאונות קשות.

נציגי חוסן אל מול פני האסון

מיד לאחר הפגישה או מגיעים למלון שבו נמצאים כל בני המשפחות של הנעדרים ואנחנו מבינים משהו חשוב: אף אחד מבני המשפחה לא מעוניין באותה נקודת זמן בתמיכה רגשית. המפגש עמם נעשה ארבעה ימים אחרי הקריסה והדבר היחיד שהם מעוניינים בו זה מידע על בני המשפחה שלהם. הם צריכים לדעת מה קורה כרגע עם הנעדרים ומה מצבם וזה לצערנו מידע שאין לנו לתת להם. אנחנו לא כוחות החילוץ ולא אמורים לתת את המידע הזה... יחד עם זאת, הפרוטוקול המקצועי שהפעלנו סייע להם מאוד. מחוסר מעש, פסיביות וחרדה הנענו אותם לכדי שיתוף פעולה מלא והרגשה שהם עושים משהו למען יקיריהם.

הפעלת הפרוטוקול להתערבות ראשונית התאפשרה בזכות שיתוף פעולה מיוחד עם צוות המשלחת של פיקוד העורף שהגיעו ביחד למיאמי. בפיקוד העורף מתורגלים בזירות אסון מעין אלו. הם עובדים בצורה מאוד שיטתית ומסודרת על מנת לקבל מידע מקסימלי על הזירה ואיך היא נראתה לפני הקריסה, זאת על מנת שפעולות

החזית השנייה הייתה עבודה עם המגיבים הראשונים מכוחות ההצלה שגם אצלם היה צורך מוחשי לתת תמיכה נפשית רגשית לאור מה שהם ראו. זה כולל את אנשי זק"א המקומיים, אנשי הכבאות והמשטרה שבשיחות איתם הם שיתפו אותנו ופרקו את המתחים והטראומות שלהם מהמראות הקשים שנחשפו אליהם. הרבה מהם התנחמו בחיק הכלבה הטיפולית שלנו לוסי שהופעלה ע"י בתיה יפה העו"סית של המשלחת. היא עשתה עבודה מדהימה בפרט מול הכוחות המגיבים שעבדו ישירות בחילוץ הגופות, סביב השעון באתר הקריסה. היה מדהים ומרגש לראות איך אנשי כוחות החילוץ וההצלה המקומיים, אחרי יום עבודה מפרך בהריסות, עצרו להפוגה קצרה, להסתכל לנו בעיניים ולומר תודה. לשתף ולאפשר לעצמם להתנתק לרגע מהמראות הקשים שמאיימים לרדוף אותם עוד ימים רבים, ללטף ולהשתעשע עם לוסי, שהפיחה בהם חזרה מעט שמחת חיים ואהבה.

החזית השלישית הייתה עבודה עם הניצולים שהביעו תגובות דחק מועצמות גם לאחר מספר ימים. מצד אחד המחשבה על כך שגורלם היה יכול להיגמר לגמרי אחרת היא קשה מנשוא לעיכול, ומצד שני, הודו על מצבם ועל הנס הגדול שאירע להם.

בבניין שקרס הייתה משפחה ישראלית שגרה בקומת קרקע וניצ'לה. ביום הראשון שהגענו הצוות המקומי ביקשו את עזרתי לתמיכה רגשית בשפת האם המשותפת לנו, בעברית. חיברו בינינו ומאותו הרגע ליוויתי אותם כל זמן השהות שלנו בארה"ב.

מדובר במשפחה חרדית שהאמא הלכה להתוועדות חסידית בלילה וחזרה בשעה מאוחרת. בשגרה בשעות כאלו היא כבר מזמן ישנה אבל בגלל ההתוועדות היא חזרה מאוד מאוחר הביתה ומהר מאוד היא החלה לשמוע קולות שנשמעו כמו רעשים של שיפוצים מסיביים. דברים החלו לזוז וחלקים מהבניין נפלו. היא הייתה בטוחה שיש רעידת אדמה. בתושייה רבה היא מיהרה להעיר את הילדים שלה וביחד הם רצו החוצה וניצלו.

מפגש אישי וישיר עם בני המשפחות

פתח לצורך תמיכה רגשית. הם מסרו את המידע ותוך כדי שיתפו בבכי את אשר על ליבם... בגעגוע לקרוביהם, בתחושות שנעו בין ייאוש לתקווה. בין ביטחון שכל רגע יקריהם ימצאו בין ההריסות, לבין הפחד מכל יום שחולף והזמן לרעתם. ואני מקשיבה לסיפורים המטלטלים, באיזון הדק שבין נטיעת התקווה לבין הייאוש שמאיים לחדור, בין תחושת הסיפוק לבין ההבנה שהכול בידי הקב"ה ואנחנו רק השליחים, שמנסים להקל ולסייע במה שיכולים.

תיחקור בני משפחה לצרכי זיהוי

העבודה המשותפת כמובן שירתה את כוחות החילוץ בשטח אבל החשיבות והתועלת שבעבודה שלנו הייתה העובדה שהאווירה הכללית השתנתה ובני המשפחות הרגישו שהם תורמים למאמץ המשותף. האינפורמציה שאספנו עברה ישירות לכוחות החילוץ המקומיים והישראלים.

ככלל, שיתוף הפעולה בין המשלחת שלנו לכוחות החילוץ האמריקאים היה הדוק ויפה מאוד תודות למאמצים הבלתי נלאים הן של דובי מייזל ראש המשלחת שלנו והן של מפקד המשלחת של פיקוד העורף, גולן ואך, שהיה בולט ודומיננטי במקצועיות ובניסיון הרב שהביא עמו.

הרכב המשפחות היה מעורב, יהודים ולא יהודים ואנחנו נתנו מענה לכולם ללא יוצא מן הכלל כמובן. היה מרגש לראות כיצד אנשים שאינם יהודים שמחו וסמכו על 'צוות המומחים מישראל' והודו לנו רבות על כך.

החשיבות והתועלת שבעבודה שלנו היתה העובדה שהאווירה השתנתה ובני המשפחות הרגישו שהם יעילים ותורמים למאמץ

עבדנו מסביב לשעון ובמשמרות. צריך להבין שבשונה מאירועים קשים אחרים, כאן מדובר באירוע מתמשך והעבודה שלנו באה לידי ביטוי בשלוש חזיתות:

החזית הראשונה הייתה עבודה מול משפחות הנעדרים שכללה כאמור איסוף אינפורמציה ותמיכה רגשית.

מצליחים לאכול בצורה מסודרת ועד לדאגה למטען לטלפון לנערה, כי זה מה שהיא זקוקה לו כרגע.

במקרה הנוכחי של קריסת הבניין, הקהילה היהודית הקימה מערך חסד מדהים ודאגו לבני המשפחות לכל צרכיהם, הפיזיים, הב-ריאותיים וכו'. לנו נותר לדאוג לתמיכה הנפשית. ראינו כי מצד אחד הניצולים התהלכו עם מחשבה מאוד בריאה כשהם מודים על עצם זה שהם ניצלו אבל מצד שני ראינו שהם עברו חוויה קשה מאוד והמחשבה של מה היה קורה אם, לא מרפה מהם.

בשלב מסוים אנשים התחילו להבין את המשמעות של הזמן שעו-בר ובאיזשהו מקום הם ייחלו אפילו למציאת גופה של יקיריהם. היה להם חשש גדול שבשלב מסוים השלטונות יחליטו על השארת ההריסות כמו שהן ושהמקום יוכרז כקבר אחים המוני. ליהודים הנו-שא הזה היה מאוד קריטי. הבאת גופות יקיריהם לקבורה יהודית כך שיהיה להם לאן לעלות ולהתייחד עם יקיריהם מידי שנה ביום הפטירה. לבסוף נמצאו כל גופות הנעדרים, אך באותו רגע, זה היה נדבך נוסף ללחץ נפשי מצטבר שהתווסף לדאגות הרבות.

דובי מייזל והדס רוחם ליד מתחם הקריסה

באיזה שלב הבנתם שהמשימה שלכם הסתיימה?

אנחנו הגענו למקום כנציגי יחידת חוסן של איחוד הצלה המתמחה במתן מענה ראשוני לאחר טראומה. זה מה שעשינו במהלך חמשת הימים ששהינו שם. אנחנו לא מחליפים את העבודה הטיפולית שב-וודאי נצרכת בחלק מהמקרים כטיפול המשך בקהילה.

הקריסה הנוכחית הייתה עבורם כפתיחה של פצע מדמם שכן לפני שלוש שנים הם עברו חוויה מטלטלת לא פחות. הדירה שלהם נשר-פה לחלוטין וגם שם הם נמלטו ברגע האחרון ממלכודת מוות. הת-חושות שלהם היו קשות ובהחלט מובנות. זו הייתה טראומה שישבה על טראומה קודמת, ואני מבינה שזו התמודדות מאוד מורכבת ונמ-צאת שם עבורם בתחושות הנוראיות האלו.

ישבתי עם האישה ששיתפה אותי בחוויית מאורעות הלילה הקשה. היא תיארה את כל תהליך הבריחה ואיך הדבר הראשון שניסו לע-שות זה ליצור קשר עם הבעל, להודיע לו מה קרה ושהם בסדר. כל זה תוך כדי בריחה מאתר הקריסה כשכל הרחובות מסביב מלאים באבק והם מתקשים לנשום. היא סיפרה שהם דפקו על דלתות של אנשים על מנת לקבל סיוע כשאף אחד בבתים הסמוכים לא פותח את הדלת! היא תיארה לעצמה שהאנשים בבתים לא ידעו מה קורה וחששו שמדובר במתקפת טרור ולא פתחו. אלו היו רגעים מצמררים ומורטי עצבים עבורם. הראשונים שעזרו להם היו כוחות החירום הראשונים שהתחילו להגיע לאזור.

הקהילה היהודית הקימה מערך חסד מדהים אנו דאגנו לתמיכה הנפשית

התמיכה הנפשית בהתערבות ראשונית והסימנים להפרעת דחק מספר גורמים שעלולים להתקיים בשלב החרף של אסון נחשבים לזרזים של החמרת תגובות מתח ויתכן אף הגברת הסיכון לפתח פגיעה פוסט-טראומתית. אלה עשויים לכלול: חוסר תמיכה חבר-תית, עייפות, קור, רעב, פחד, חוסר וודאות, אובדן, עקירה, חוסר מידע על אופי האירוע או מוצאו, טיפול שניתן באופן סמכותי או לא אישי, וחוסר תמיכה או מעקב בשבועות שלאחר החשיפה.

טראומה מעצם טבעה מציינת משהו שהשתבש, בלתי צפוי ופ-תאומי. יכולת החיזוי של החיים, הבטיחות והנוחות הופכת לאתגר עבור נפגע הטראומה. המסייעים יכולים לטפל בדאגות המיידיות של הניצולים ולהקטין את השפעות הטראומה בשל חוסר מידע, עקירה וחוסר נוחות פיזית או מחסה. בנוסף, ניתן להקל על ריפוי ולייצר חוסן על ידי חיבור בין ניצולים עם רשתות תמיכה רחבות יותר ועזרה בגילוי משאבים פנימיים להתמודדות עם אסון.

אז מה עשינו בפועל? בעיקרון נתנו לבני המשפחות לדבר, לשתף ולספר את כל הסיפור שלהם. כך מעבדים את חווית הטראומה וכך אפשר לתעל את האינפורמציה שנוצרה לאפיקים נכונים. הפרוטוקול הטיפולי קובע כי עיבוד חווית הטראומה בסמוך לאירוע עצמו מונעת את תסמיני הפרעת דחק פוסט טראומטית (PTSD).

מעבר לשיחות הראשוניות היה לנו חשוב להמשיך בקשר יומי רציף ולדאוג לפרטים הקטנים כמו איך הם ישנו בלילות, האם הם

היא זועקת בפנים חיוורות. וככל שחולפים הימים, היא מתחננת שנדאג שיחזירו אליה את בתה, גם אם בסוף תתברר כגופה, שלכל הפחות יהיה לה קבר לפקוד ולבכות עליו...

לכן, חלק מ"פרוטוקול משלחת", שסיגלנו כבר במשלחות קודמות, כלל מפגש כל ערב של צוות המשלחת לשם סיכום פעילות יומי שכלל גם חיזוק פנימי-רגשי של הצוות בינו לבין עצמו. זה היה מקום עבורנו להתאוורר ולשתף במה שעבר על כל אחד באופן אישי. המפגשים היו תורמים ומפרים מאוד ואפשרו לנו להמשיך ולצבור כוחות ליום המחרת.

בשלב מסוים האנשים התחילו להבין את המשמעות של הזמן שעובר ובאיזשהו מקום הם חיפשו בעיקר שתיהיה להם אפשרות לקבור את יקיריהם

בערב האחרון לשהותנו שם, חברי הקהילה שאירחו אותנו וראו את הקושי היום יומי, החליטו להוציא אותנו למסעדה להתפנק קצת ולחזור לחייך. רגע מיוחד היה כאשר כל עובדי המסעדה, שהבינו שאנו חברי משלחת מישראל, נעמדו מסביב לשולחן שלנו ומחאו לנו כפיים. בשניות התקבצו עוד סועדים רבים מהמסעדה והצטרפו אליהם בהצדעה לעשייתנו. זה היה מעמד מרגש כל כך שהותיר אותנו בתחושת סיפוק ושליחות גדולה!

עבור המשפחות היהודיות הייתה חשיבות גדולה להגעתנו בסמוך לאירוע. הם העריכו את הגעתנו מרחוק עבורם על מנת לעזור להם ולתת להם את התחושה שהם לא לבד באירוע הזה ושיש מי שמבין את התרבות והשפה שלהם ונותן להם תמיכה רגשית.

הקהילה היהודית קיבלה אותנו בזרועות פתוחות, חיבקה אותנו חייבוק חם ואוהב, דאגה לכל צרכינו ונתנה לנו תחושה אמיתית של בית, כשאנחנו כ"כ רחוקים פיזית ומנותקים מהבית...

צריך להבין שמדובר באירוע מתמשך איטי ומורט עצבים, ובסוף התקופה הנוראית הזו של הוצאת כל הגופות, המשפחות היו סחוטות לגמרי מבחינה נפשית, כשהמידע זרם בטפטוף ובאופן חלקי. חוסר המידע וחוסר הוודאות הגביר באופן משמעותי את מצב הסטרס בו היו נתונים, כך שבסופו של דבר אני מעריכה שהטיפול במשפחות השבורות ימשך עוד זמן רב ועבודת ההמשך של גורמי הרווחה המקומיים תהיה כמובן הכרחית, אבל הייתה הבנה של כל הצדדים שאנחנו הגענו כמשלחת חירום עם ידע וניסיון מעשי במתן מענה מיידי לצרכים שנוצרו מיד לאחר הטראומה ובהחזקת הסיטואציות הקשות בימים הראשונים. השלב הזה נגמר ולאחר שהמשך הטיפול הועבר בצורה מסודרת אל גורמי הרווחה המקומיים יצאנו חזרה הביתה.

איך שמרתם על עצמכם ועל החוסן הנפשי שלכם?

השמירה העצמית הוא נושא מאוד חשוב שאנחנו כאנשי מקצוע מודעים אליו ונותנים לו מקום חשוב ובעדיפות עליונה בתהליך. גם בארץ בעבודת השגרה, בטח ובטח במצב של משלחת סיוע, בעשייה כל כך אינטנסיבית.

לשבת כל היום ולשמע סיפורים טראגיים של ניצולים, כאשר כל מפגש מצמרר ומטלטל, זה מעמד קורע לב ואנחנו חייבים לדעת לשמור גם על עצמנו כשהסיפורים הכואבים ממשיכים להשמע, עוד עדות ועוד שבירי חיים... כמו: בחורה צעירה עם עיניים כחולות-אדום מות, נפוחות מבכי ומלילות ארוכים ללא שינה, אומרת לי בדמעות: 'אם יש סיכוי שמישהו ימצא חי בהריסות האלו זה הארוס שלי. הוא אדם קשוח, אני יודעת שהוא מסוגל לשרוד את זה'. אמא עייפה שמתחננת שנמצא את בתה היחידה. היא כל עולמה!

הדס רוחם

מנהלת המבצעים של יחידת חוסן – איחוד הצלה

חובשת רפואת חירום משנת 2004. עובדת סוציאלית, בעלת תואר שני עם התמחות בטרואומה. עובדת במלר"ד בבית החולים לניאדו בנתניה.

חברה בהנהלה המקצועית, מנהלת מבצעים ומכשירה את הצוותים של יחידת חוסן.

לקחה חלק במשלחת של יחידת חוסן לאחר פיגוע הירי בבית הכנסת בפיטסבורג, פנסילבניה. באסון מירון הקימה חמ"ל מבצעי-מקצועי יחיד במינו שנתן מענה טלפוני מיידי לחובשים ופרמדיקים באותו לילה בתום הפעילות הרפואית, ובשבועות שלאחר מכן - ניהלה יחד עם חברי המנהלת המקצועית מערך של עשרות מעגלי שיח לצוותים הרפואיים אשר הועברו על ידי אנשי מקצוע בכירים מהיחידה לצורך עיבוד חווית הטרואומה מאסון מירון.

דפיברילציה מוקדמת חשיבות ההחייאה על ידי עוברי אורח

על פי ההנחיות החדשות החייאה על ידי עוברי אורח מתבצעת כיום באמצעות עיסוי לב בלבד ללא הנשמה. זאת כדי למנוע הדבקה במחלות ומשום שיעילות ההחייאה נמצאה טובה גם באמצעות עיסויים בלבד, עד להגעת הצוות הרפואי כמובן.

הנתון המדהים והמדאיג בתחום ההחייאה הוא כי מידי שנה כעשרת אלפים אנשים יקבלו דום לב מחוץ לכותלי בית החולים. אחוז גבוה מהם לא ישרוד ויהווה טראומה למשפחה בשל הפטירה הדרמטית והפתאומית.

הדקות הראשונות לאחר התמוטטות הן קריטיות. בכל דקה שחור לפת מרגע האירוע, ללא טיפול, פוחתים סיכויי ההישרדות של מי שקיבל דום לב ב-10%.

ארבע הדקות הראשונות לאחר התמוטטות הן הדקות הקריטיות: אם לא תבוצע החייאה ברגעים אלה אזי הסיכון לנזק מוחי בלתי הפיך עולה משמעותית וסיכויי ההישרדות צונחים דרמטית. זו הסיבה לחשיבות הניכרת בביצוע החייאה על ידי עוברי אורח עוד לפני הגעת האמבולנס.

על פי ההערכות ניתן היה להציל עד 70% מחולים, שנפטרו בשל דום לב, אילו בוצעה בהם החייאה בתוך 4 דקות מרגע האירוע. המספרים גבוהים עוד יותר בילדים: עד 90% ממקרי המוות הפתאומי בילדים נגרמים בשל הפסקת נשימה והמומחים מעריכים כי ניתן היה להציל את רובם באמצעות החייאה פשוטה.

אם מישהו מתמוטט במרחב ציבורי הרי שכונן "איחוד הצלה" יגיע למקום תוך שניים שלוש דקות. אותן דקות קריטיות יכולות להיות מצילות חיים אם עובר אורח מתחיל לבצע בהן את ההחייאה הנדרשת. צריך לדעת כי פעולות ההצלה של כל אזרח הן די פשוטות. ישנן שלוש פעולות שצריכים לבצע: זיהוי המצב, אזעקת עזרה, התחלת עיסויים ידניים וכמובן כשיש דפיברילטור לחבר דפיברילטור.

הצגת דפיברילטור במהלך קורס החייאה

ההפעלה של הארגון הינה התנדבותית/קהילתית ומכוונת הגשת עזרה רפואית דחופה בסביבת המחיה של המתנדבים בקהילה, במקום העבודה שלהם, בדרכים ובכל מקום בו הם נמצאים. עם השנים הארגון צמח והתפתח ברמה הארצית וכיום נמצאים 6000 מתנדבי/ות הארגון כמעט בכל עיר, ישוב וכפר ומגישים סיוע רפואי בתוך 90 שניות מהתרחשות של כל אירוע רפואי.

הרצון לקצר גם את זמן התגובה המדהים הזה הביא להקמתו של האגף לאחריות קהילתית אשר כשמו מבטא את האחריות של "איחוד הצלה" כלפי בריאותם וחייהם של אזרחי ישראל תוך הפיכת כל עובר אורח למגיש עזרה מצילת חיים.

מו לאחרונה על אנשים צעירים אשר התמוטטו גם במקומות שהעי-
ריות הפכו לאזור ספורט וכושר וכן במגרשי כדורגל.

אצל קובעי המדיניות במגזר המוניציפאלי גוברת ההכרה שהפניה
של "איחוד הצלה" אינה עסקית אלא פניה של גוף התנדבותי המציע
לציבור נכס מציל חיים.

האחריות והשליחות של הארגון היא שלום הציבור, בריאותו ושיפור
סיכויי ההשרדות לכל יחיד שמקבל באופן פתאומי התקף לב במרחב
הציבורי. המטרה של האגף היא לקחת את השליחות של "איחוד
הצלה" ולחזק אותה בשטח בצורה הרחבה ביותר שניתן. נכון, יש
כיום 6000 מתנדבים בכל מקום בארץ אבל בשורה התחתונה לא
ניתן להציב בכל מטר מתנדב עם ציוד לכן המטרה היא שכאשר
אזרח מתמוטט חלילה אזי ימצאו בתוך הקהילה מספר אנשים
שיודעים לבצע את פעולות החייאה הבסיסיות ביותר עד להגעת
הכוננים והצוותים הרפואיים המקצועיים.

האחריות הקהילתית היא בדומה לאחריות תאגידית בחברות הע-
סקיות שמטרתה לתרום לקהילה. עצם העובדה שאני מייצג את
"איחוד הצלה" ואת הערכים שלו מאפשר לי יותר נגישות והרבה
יותר פתיחות מצד מקבלי ההחלטות אצל הגורמים שהזכרנו. ההס-
תכלות היא לא עסקית אלא הסתכלות עקרונית של הצלת חיים.
כשהכסף הוא לא מה שמדבר אלא הערך של עזרה לזולת - זה
מה שמחבר את מקבלי ההחלטות ברשויות המקומיות לסיפור של
"איחוד הצלה" ביתר קלות. ההיענות בהתאם.

ועוד קטנה אחת... בניגוד לקניית ציוד מחברות מסחריות שאצלן
הכסף, כרווח, מחולק כדיבידנדים. הרווח האמיתי ברכישת הציוד
מ"איחוד הצלה" הוא שהכסף כולו חוזר להצלת חיים בקהילה ולא
למטרות רווח. לכן על ידי רכישה של ארון החייאה + דפיברילטור
מקבל ההחלטות ברשות המקומית תורם בעצם לקהילה שלו ולכלל
הציבור בישראל.

האגף לאחריות קהילתית יחרוש את הארץ לאורכה ולרוחבה ויגיש
לרשויות ולציבור את ההכשרה הנדרשת וכן את ארונות החייאה
שניתנים להשמה במקומות ציבוריים נגישים.

זמינות הדפיברילטור משמעה הצלת חיים

דבר זה יכול להעשות באמצעות הכשרה המונית מתאימה לכל
אזרח, בכל גיל ובכל קהילה בישראל וכן באמצעות הצבת ארונות
החייאה עם דפיברילטורים וציוד החייאה נוסף במקומות ציבוריים
כמו פארקים, מגרשי ספורט עירוניים, מוסדות חינוך, בתי מגורים
עם 100 דיירים ומעלה ובמקומות עבודה.

קורס משפחה בטוחה להורים צעירים

קמפיין גדול בתוך הרשויות המקומיות ובקהילה

ישום ההחלטה שתוביל לקיצור זמן התגובה ולהגשת עזרה רא-
שונה, בידי עוברי אורח, מצריך שיתוף פעולה ברמה הארצית מול
כל הרשויות המקומיות, המועצות האזוריות והמקומיות. המשמעות
המעשית של שיתוף הפעולה הזה תביא להצלחה גדולה יותר בהצ-
לת חיים במקרים של התקפי לב.

האגף לאחריות קהילתית יבצע מיפוי ויפנה לכל עיריה ומועצה אזור-
רית ומקומית וכן אל ועדי הבתים של עשרות אלפי הבתים המשות-
פים כמו גם לבתי עסק, מפעלים ומשרדים ויציע מגוון שירותים ובהם
הכשרה מקצועית באמצעות קורסי החייאה קצרים ופשוטים וקורסי
"משפחה בטוחה". בנוסף לקורסים, שנועדו להוסיף מתנדבים
למערך הקהילתי, יציע האגף למקם דפיברילטורים וציוד החייאה
במקומות ציבוריים נגישים.

תגובת הרשויות בפרט והציבור בכלל למבצע שבאחריות האגף
החדש היא סוחפת והביאה כבר בתחילת הקמפיין להצבת עשרות
רבות של ארונות החייאה עם דפיברילטורים. בעיר העתיקה בירו-
שלים יש עשר ארונות כאלה המפוזרים בכל פינה. ריבוי הארונות
הללו בעיר העתיקה נובע מכך שברחובות הצרים של העיר העתיקה
לא מסתובבים עם רכב. כולם הולכים שם ברגל. מכאן החשיבות של
פריסה מסיבית של ארונות החייאה המאפשרת את הנגישות אל
הציוד והפיכתו של כל אזרח מזדמן למציל חיים תוך שניות בודדות.
באזור שבו היתכנות הפיגועים גבוהה יש לכך ערך מוסף מעבר לה-
גשת עזרה בזמן התקף לב.

ההיענות מצד הרשויות היא לא בירושלים בלבד. היום נפוץ מאוד
בעיריות השונות להקים מתחמים של כושר שבהם מוצבים מכשירי
כושר שונים המאפשרים להפוך את המתחם לחדר כושר פתוח.
המודעות להצבת ארונות החייאה עלתה לאור הסיפורים שהתפרס-

לקדם את נושא החייאה והעזרה הראשונה והצלת חייהם של ילדים ומבוגרים במסגרת המשפחתית.

דפיברילטור בכניסה לכותל המערבי

קורס משפחה בטוחה

- הקורס בן 4 שעות
 - החייאה בסיסית
 - טיפול בחנק - מבוגר
 - טיפול בחנק בתינוק
 - טיפול באירועי חירום שונים העשויים להתרחש בחיי היומיום, כגון: התכווציות חום, כוויות, עצירת שטף דם.
- הקורס מיועד לכלל האוכלוסיה ובעיקר להורים, גננות, מטפלות, צוותי חינוך בבתי ספר, מוסדות חינוך ועוד.

"איחוד הצלה" השיקה לאחרונה טכנולוגיה חכמה לפתיחה מרחוק של ארון החייאה המוצב במרחב הציבורי ואשר בתוכו דפיברילטור. הארון בולט בשל צבעו הכתום. בשעות הערב והלילה הותקנה על כל ארון מנורה אדומה מהבהבת שמקלה על הזיהוי והאיתור המהיר של מיקום הארון.

אם מישהו חלילה מתמוטט ויש מי שמתקשר למוקד לבקש עזרה הוא יופנה ישירות לארון הקרוב ביותר.

מדובר בארון חכם. בחזית הארון כתוב: **לפתיחת הארון חייג 1221**. האזרח מתקשר למוקד. המוקד יפתח את הארון מרחוק עם בקר הנשלט מהמוקד. אם הדיגיטל לא עובד מכל סיבה שהיא יש בצד הארונית גם מנעול מכני.

בנוסף ובמקביל, התכנון הוא לבצע פעילות יזומה ומקדימה כך שקורסי הדרכה בנושא החייאה יוצעו לתושבים הגרים ברדיוס של שני קילומטר מהמיקום בו מוצג ארון דפיברילטור. זאת מתוך הנחה שהתושבים הללו הם אלו שעוברים ומשתמשים במרחב הציבורי הזה. המטרה של התחלת החייאה על ידי עוברי אורח, מיד אם התמוטטות החולה, נראית כמשימה כמעט בלתי אפשרית. אבל אמרו את אותם הדברים כשאלי ביר, נשיא "איחוד הצלה", הצהיר בזמנו על זמן של 90 שניות להגעת מתנדב אל מקום אירוע. אמרו...
... התבדו.

קורסי "משפחה בטוחה"

החשיבות של החייאה המוקדמת ע"י עוברי אורח הביאה את איחוד הצלה ליזום את פרויקט "משפחה בטוחה". הפרויקט מתבצע בקהילה בכל רחבי הארץ, במטרה ללמד כל אזרח את הכללים הבסיסיים בהגשת עזרה ראשונה ופעולות מצילות חיים עד הגעת צוות בכיר ומיומן. עשרות אלפי גברים ונשים עברו עד היום את ההכשרה ורבים מהם אף הצילו חיים בעזרת הידע שרכשו. במסגרת פרויקט "משפחה בטוחה" נערכו ונערכים מאות קורסים כשהמטרה העיקרית היא להעניק להורים לילדים הכשרה בסיסית בהגשת עזרה ראשונה מצילת חיים במקרה חירום רפואי.
קורס "משפחה בטוחה" הינו בעל חשיבות עצומה כשהמטרה היא

התאונה המזעזעת הביאה

להקמת האגף להדרכה ובטיחות בתעבורה

ואכן החל מהתקציב של 2020 הקצתה הנהלת "איחוד הצלה" סכום שנתי קבוע של 2.5 מיליון שקל לתחום ההכשרה, ההדרכה והבטיחות של המתנדבים. סכום זה איפשר את הקמת האגף להדרכה ובטיחות בתעבורה.

המטרה היא להכשיר את המתנדבים הרבה מעבר למה שנדרש בחוק. הוכנו תוכניות, נעשתה עבודת שטח מקיפה עם המומחים הגדולים בתחום התחבורה המבצעית ואימוני הרכיבה המקצועית כולל מומחים שמכשירים את הצבא, את היחידות המיוחדות, את עשרות אלפי הנהגים המקצועיים ואפילו את נהגי המרוצים. ההסכמים מול החברות נחתמו ואז פרצה הקורונה.

כאשר הסגר בגל הראשון של הקורונה נפתח בהדרגה האגף להדרכה ובטיחות בתעבורה החל ליישם את הנושא של ההכשרות הללו. יצאנו עם תוכנית הכשרה ארצית המחייבת כל רוכב אופניים, אופנוע, טרקטורון ונהג אמבולנסים. ההכשרות מתבצעות באופן שיטתי וברוך השם ניתן כבר לראות שינוי מהותי בסוג התאונות ובחומרתן והפחתה משמעותית עוד יותר של המתנדבים כגורם בתאונות.

כל הרוכבים מביעים את דעתם לאחר ההכשרה ואומרים: "כמה שחשבנו שאנחנו יודעים... גילינו שבפועל היה הרבה מאוד מה ללמוד. למדנו איך לרכב נכון ולהתמודד עם מצבים".

מבחינת הגדרת העל של הארגון - הגברת הבטיחות בנהיגה נמצאת במקום הראשון בסדר הקדימויות. ההתרענות השנתית לא מקובעת והקורסים משתנים ונעשים יותר ויותר מקצועיים. לדעת

1000 אופנועים, מאות אופניים, עשרות אמבולנסים וגם טרקטורונים, הנעים בדרכים העירוניות והבינעירוניות, יכולים להביא את מי שאחראי על הבטיחות בארגון להחליף גופיות בקצב מסחרר מפאת הזיעה הנוטפת רק מלחשוב מה עלול חלילה להתרחש במהלך נסיעות החירום של המתנדבים בדרכם להצלת חיים.

עד שנת 2020 הפעיל הארגון את כלל רכבי החירום כאשר ההכשרות שהועברו לנהגים המתנדבים היו רק כאלו שנדרשו על פי חוק ואיפשרו הפעלה חוקית של מערך הרכבים בארגון.

הנסיון שנרכש לצערנו עקב התאונות שארעו והתאונה המזעזעת בה נהרג המתנדב היקר אפי גדסי ז"ל, כשהיה בדרכו להגשת עזרה רפואית, הביאו את הנהלת הארגון לקבל החלטה על השקעה בנושא הבטיחות.

במהלך קורס הדרכת נהגים

המסר המזעזע של אפי שהפך למודל העשייה של המתנדבים ברחבי הארץ אפרים (אפי) גדסי ז"ל מתנדב "איחוד הצלה" נהרג לביל שישי כ"ג אייר תשע"ז ברחוב מנשה בן ישראל סמוך לגן העצמאות בירושלים, בעת שרכב על האופנוע שלו והיה בדרכו לטיפול באירוע חירום רפואי. הוא נפצע אנושות, פונה לבית החולים שערי צדק ושם נפטר. הותיר אחריו שלושה יתומים שאחד מהם יחגוג החודש "בר מצוה".

חבר ילדות סיפר כי אפי היה אדם זהב. הוא היה מלמד בתלמוד תורה במושב אחיעזר, היה אהוב על הילדים וירא שמים. אפי ז"ל היה מתנדב פעיל מאוד. הוא עשה זאת במסירות רבה ובפעילותו סייע לרבים והציל חיים. הוא היה סמל ודוגמה להתנדבות למען הכלל בכל מקום ושעה.

אולם הוא יזכר בשל שורת הסטטוס שלו ברשת החברתית שאמרה למעשה המון על המסירות של האיש ואולי אפילו צפתה את הנורא מכל: "נקריב מעצמנו בשביל שאחרים יוכלו לחיות". משפט זה נתלה ברבים מבתי המתנדבים של "איחוד הצלה" ברחבי ישראל כאות הערכה לפועלו וכתזכורת חיה לאימרה העממית "במותו ציוה לנו את החיים".

מותו זיעזע את כל המערכת החל מ 6000 המתנדבים וכלה בהנהלה שהחליטה להשקיע 2.5 מיליון שקל על מנת לשדרג את רמת הנהיגה של המתנדבים באמצעות סידרת הכשרות מקצועיות.

הלווייתו של אפי גדסי ז"ל

להתמודד עם ילד שמתפרץ לכביש ולדעת להתמודד עם כתם שמן על הכביש, להתמודד עם נסיעה בתוך פקק בין מכוניות ונסיעה על

תירגול נסיעה בעיקולים

כורכר כאשר מדובר במתנדב הרוכב על טרקטורון. המטרה היא לתת כלים למתנדבים שלנו לדעת לנהוג יותר נכון ויותר בטיחות. המטרה שלנו היא להגיע אל אותו חולה או נפגע ללא שאף אחד יפגע בדרך לא בגוף ולא ברכוש.

הקורס השנתי מאפשר גם לבחון את רמת הנהיגה של המתנדבים. מי שרכש לעצמו הרגלים לא מתאימים ו\או הוא אינו מיומן מספיק אנחנו נוריד אותו אחר כבוד מהכביש ונשלח אותו להשתלמויות מתאימות לפי מצבו.

אימוני נסיעה בטוחה גם לאמבולנסים ולרכבי שטח

קורסי הדרכה ובטיחות בתעבורה

- קורס קטנועים - חברת רייסטרק - לימוד שליטה בסיסית על קטנוע.
- קורס אופנועים כבדים - חברת רייסטרק - רכיבה במסלול ספורטיבי תוך הבנת נקודות התורפה ושמירה על המקצועיות בזמן רכיבה
- קורס אמבולנסים - חברת אלטרנטיבי - שליטה באמבולס בזמן החלקות נסיעה לאחור ותאוריה נהיגה נכונה
- קורס טרקטורונים - חברת 4*4 - הבנת תוואי הדרך בשטח שליטה נכונה בכלי ושימוש נכון במערכות המתקדמות שיש לכלים
- קורס נגררות + משאיות - חברת אלטרנטיבי - שימוש נכון בריתום הנגגרת לכלים, אומדן גודל הרכב, נהיגה נכונה בתנאים קשים
- קורס אופניים - חברת 4*4 - שליטה נכונה בכלי הבנת החוסרים הקיימים בזמן רכיבה עם אופניים בדרך
- קורס רכבי מנהלה - חברת אלטרנטיבי - שליטה נכונה ברכב, נהיגה בגשם ותכנון נסיעה נכון

דני בן דוד

חדשות האם news@israelhayom.co

אפי נהרג בדרך להציל חיים

אפרים (אפי) גדסי, חובש מתנדב באיחוד הצלה, מצא את מותו בתאונת אופנוע בדרך לטיפול בזירת אירוע • לפני שיצא כתב בפייסבוק: "נקריב מעצמנו כדי שאחרים יחיו"

יורי ילון ויהודה שלזינגר

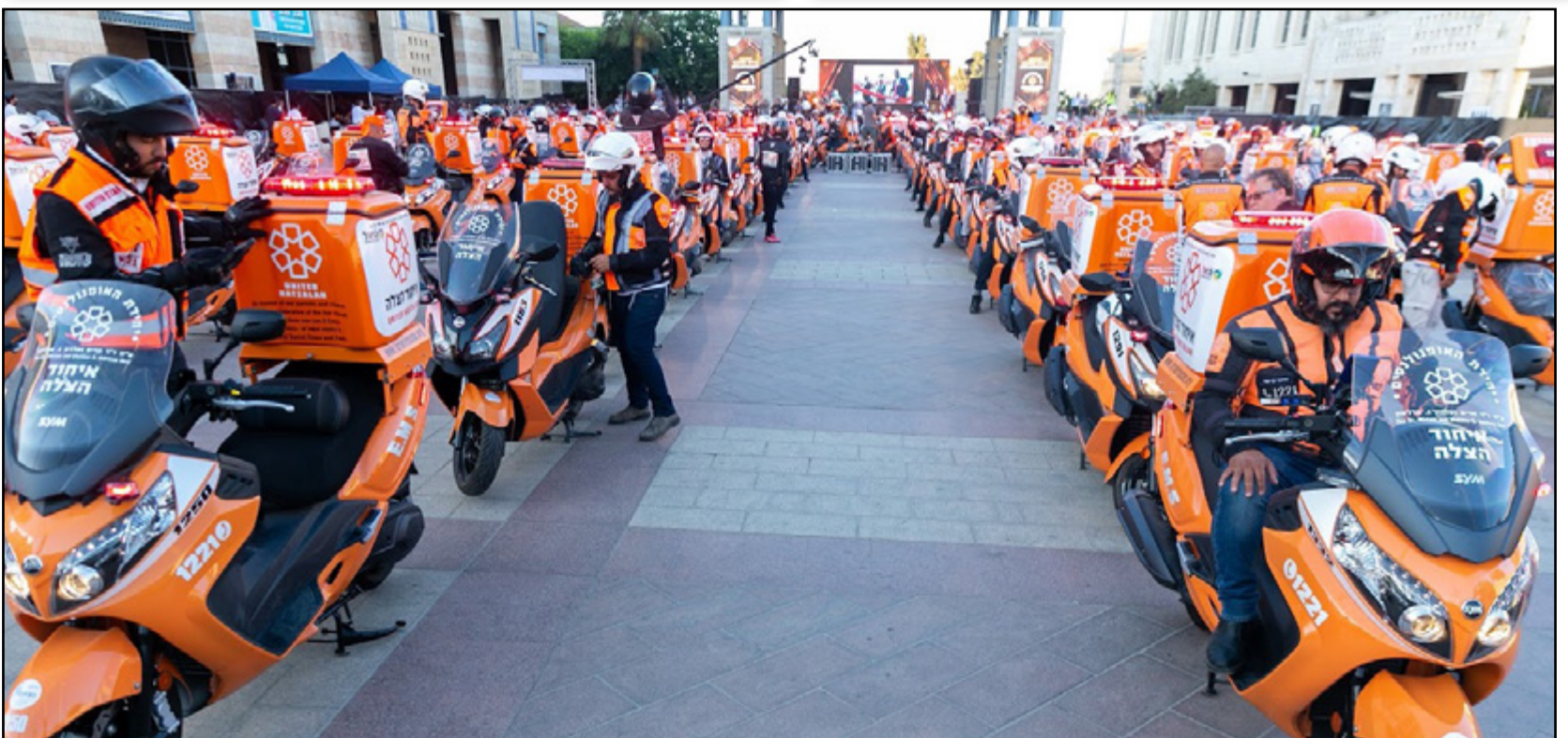
נפט לטפל באירוע חירום רמזאי - ומצא את מותו בתאונת אפרים (אפי) גדסי, חובש מתנדב ביחידת האמבולנסים של איחוד הצלה, נהרג בתאונת דרכים שאירעה בלילה שבין חמישי לשישי בירושלים - כאשר היה בדרכו לטפל באירוע חירום רמזאי. גרסי נסעע אנשיות בעת שהיה בדרכו לסייע לאדם במצוקה ותאוד יותר נפטר מפצעיו.

לפני שיצא כתב גרסי בעמוד הפייסבוק שלו כי "המוטו שלנו הצלת חיים. נקריב מעצמנו כדי שאחרים יוכלו לחיות". רק לפני כשלושה שבועות קיבל אפי את האופנוע מאיחוד הצלה והעלה מוטו גרש שבו כתב: "אחרי זמן רב של המתנה הוא הגיע. בינתיים אופנוע ישן עד שאלמד לנהוג טוב. תורה רבה לאיחוד הצלה על הזכות לה ציל חייש".

גרסי רץ, בעל ואב לשלושה ילדים קטנים, היה מתנדב פעיל מאד, והשקיע מזמנו גם בבני החולים הרסה ותל השומר. הוא התיר אוד ריו שלוש ילדים צעירים. קרד כי משפחתו סיפיו כי "הוא כל כך שטח התנאה באופנוע שקיבל. הוא שטח שיוכל להגיע ולהציל חיים מהר יותר". הם אמרו כי "הוא היה אבא מדהים ואיש חסד, שתמיד כשי ראתה אותו היה לו חיוך על הפנים". חברתו ליוזי כתבה לו ברף הפייסבוק: "הוא לא יכול להיות. קמתי עכשיו ואני זוכה בו. כאילו שאם אתה חובש אתה לא יכול למות. נסחך כי מי ירוק לטפל בכל הפצועים מי יראג לכל אדם תמיד יציע עזרה". אלי בוד, נשיא איחוד הצלה, ציין כי "בימים אלה נקריש את קבר דת הקודש של הצלה החיים לעיי לוי נשמנו של המתנדב היקר. אנו מלווים את משפחת גרסי ותומכים בה בכל אשר נדרש".

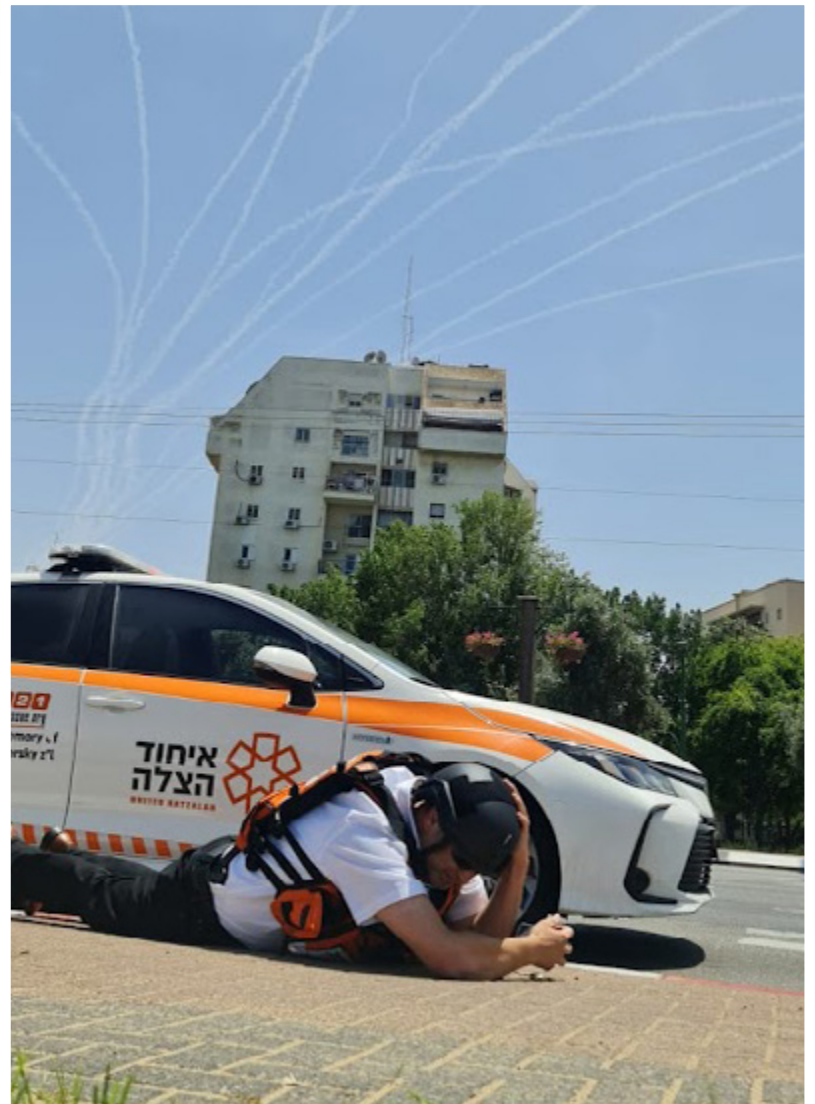
התקשורת מדווחת על האסון

דני בן דוד, מנהל אגף הדרכה ובטיחות בתעבורה אופנוען מאומן בארץ ובחו"ל ע"י פרורידינג ורייסטרק. מודרך ע"י חברת אלטרנטיבה וכן ע"י חברת 4x4. באיחוד הצלה 9 שנים בתחום התעבורה ובעבר שימש כמנהל אגף תחבורה. מכונאי ומחלץ שלב ב'. כיום נמצא בקורס קציני בטיחות. מרצה לדיני תעבורה מטעם משרד התחבורה.

מבצע שומר החומות

אתגר הקורונה תשכ"א

מו"ל: מטה מבצעים "איחוד הצלה" | ירמיהו 78, ירושלים | 9446758 | ת.ד. 36233 ירושלים

מזכירות מערכת: 02-6220316 | דואר אלקטרוני: MAGAZINE@1221.org.il

פייסבוק: <https://www.facebook.com/uh1221> | אינסטגרם: https://www.instagram.com/united_hatزالah_israel

טוויטר: <https://twitter.com/hatzalah1221> | אתר אינטרנט: <https://1221.org.il>